

Global

challenges,

Dutch solutions

Agenda 2030

Ondernemers en hun inzet voor de Sustainable Development Goals

Inhoud

Voorwoord en aanbevelingen voor de toekomst	4
1 Waar staan we?	8
2 Hoe draagt het bedrijfsleven bij aan realisatie SDGs?	11
I. Minder armoede, honger, gezondheidszorg voor iedereen & schoon water [SDGs 1, 2, 3, 6]	12
II. Groei, werk en kansen voor iedereen [SDGs 8 10, 4 en 5]	13
III. Duurzaamheid, innovatie en investeren [SDGs 12, 11 en 9]	15
IV. Klimaat en energie [SDGs 7, 12, 13,14 en 15]	17
V. Vrede, veiligheid en rechtvaardigheid en het internationale perspectief [SDG 16]	19
3 Hoe zijn de SDGs te vertalen naar de eigen bedrijfsvoering?	21
1 Begin bij het begin	22
2 Breng de SDGs in lijn met de eigen bedrijfsvoering	22
3 Tips voor het mkb	23
4 Interviews	24
• Gerard Backx, ceo van HZPC	24
• Peter Bakker, president van World Business Council for Sustainable Development	26
• Else Bos, ceo van PGGM	28
• Mathijs de Meijer, oprichter Nerdalize	30
• Lara Muller, directeur bij Royal Boskalis	32
• Atzo Nicolaï, directeur DSM Nederland	34
• Meiny Prins, ceo van Priva	36
5 Voorbeelden van bedrijven en branches	38
Verantwoording	55

Voorwoord en aanbevelingen voor de toekomst

► **I**n New York, Rome en Parijs zijn in 2015 belangrijke stappen gezet op weg naar duurzame ontwikkeling. In september van dat jaar ondertekenden leiders van 193 landen in New York de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen (SDGs) zoals opgenomen in de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling. En in december 2015 werd in Parijs het Klimaatakkoord ondertekend.

Nederland heeft de SDGs en het Klimaatakkoord met overtuiging ondertekend. Voor de ondernemersorganisaties VNO-NCW en MKB-Nederland en het Nederlandse Netwerk Global Compact vormen de Sustainable Development Goals dé wereldagenda tot en met 2030. De SDGs brengen vraagstukken op die we moeten aanpakken om als economieën, bedrijven en samenlevingen te functioneren. Om de doelen te bereiken, hebben we minder dan 5000 dagen te gaan. *Daarom: aan de slag!*

Goede vooruitgang is geboekt met de Millennium Development Goals, de voorganger van de SDGs. Maar de SDG doelstellingen zijn bijzonder ambitieus. Enerzijds vanwege de doelen in zichzelf. Anderzijds omdat realisatie vraagt om een sterke en mondiale

samenwerking. De uitdagingen zijn groot: neem het voedselvraagstuk, de behoefte aan schoon drinkwater, leefbare steden, banen voor iedereen, het energievraagstuk, de klimaatopgave en de circulaire economie. De omslag is dat niemand deze vraagstukken alleen kan oplossen. Overheden, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en bedrijven moeten het samen doen en elkaar in partnerschappen versterken. Internationale samenwerking is iets waar Nederland goed in is. Die kracht inzetten en verder uitbouwen in eigen land en mondiaal is wat ons te doen staat. Het betekent 'polderen' in optima forma.

Veel doelstellingen vragen een fundamenteel andere aanpak, een systeemverandering. Dat sluit aan bij de gedachte achter NL Next Level: het perspectief van de ondernemersorganisaties voor de toekomst van Nederland. Gericht op het creëren van lange termijn waarde en banen.

De SDGs hebben impact op ondernemingen en ondernemingen hebben de impact om de doelen te halen. Ondernemers in Nederland hebben veel in huis om bij te dragen aan de realisatie van de SDGs. Sterker nog, dat

doen ze ook al volop. Naar aanleiding van een verkennende uitvraag aan de achterbannen van de verschillende ondernemersorganisaties over hun ervaringen en inspanningen op het gebied van de SDGs, kwam een stortvloed van spontane reacties binnen. Die positieve energie en prachtige praktijkervaringen willen we graag delen om daarmee ook andere ondernemers en partijen te inspireren en hen te stimuleren de SDGs in de praktijk te operationaliseren en onderdeel te maken van hun wereld.

De brede herkenning is niet vreemd. De SDGs sluiten aan bij het DNA van Nederlandse ondernemers en Nederland. Niet wachten, maar doen. Illustratief is onze diepe kennis op bijvoorbeeld het gebied van water, wat we vanuit een noodzaak uitgebouwd hebben tot een grote kracht. De structuur van de Nederlandse economie, de oriëntatie van ondernemingen op duurzaamheid en de internationale ketens leggen de basis voor een goede aansluiting bij de SDGs.

Ondernemers richten zich vanuit een waardengedreven motivatie op maatschappelijke opgaven en waardecreatie voor alle belanghebbenden. Voor

inclusief en duurzaam ondernemen en het realiseren van de SDGs bestaat geen blauwdruk. De grote diversiteit in bedrijven en productketens brengt met zich mee dat bedrijven verschillende accenten leggen en eigen passende prioriteiten stellen bij het verduurzamen van hun productieprocessen, producten en diensten over de gehele waardeketen. Wat bedrijven allemaal gemeen hebben, is dat zij ernaar streven toegevoegde waarde te scheppen met relatief minder verbruik van grondstoffen en energie, een lagere belasting van het milieu en betere sociale condities. Hun blik is naar buiten en op de toekomst gericht. Dat motiveert om samen te werken aan de realisatie van de SDGs: een duurzamere wereld met kansen voor iedereen.

Waar de focus van de SDGs ligt op 2030, zijn er nu al een aantal stappen te zetten om de inzet van bedrijven aan de SDGs verder te versterken:

1. Maak SDGs breder bekend en biedt daarmee handelingsperspectief

Er is veel steun voor de SDGs bij bedrijven, toch is nog lang niet iedereen ermee bekend. Gerichte informatie, met name toegesneden op het mkb, kan het bewustzijn over de kansen van de SDGs verder vergroten. Eerder is op die manier ook een versnelling in MVO gerealiseerd. Hier kan de overheid een actieve rol pakken, in samenwerking met maatschappelijke partijen die al diverse initiatieven hebben opgezet.

2. Focus op de internationale context en belang van de SDGs

De SDGs binden ieder land. Ook Nederland en daar zijn op het gebied van klimaattransitie of diversiteit bijvoorbeeld zeker uitdagingen. De grootste winst ligt in de kwetsbare delen van de wereld. Nederland is een relatief klein land met een open, internationaal gerichte economie. Voor de realisatie van de SDGs zijn het nationale en internationale perspectief onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dat vraagt een gelijk speelveld en een brede focus die bijvoorbeeld de inzet op *global challenges, dutch solutions* in het topsectorenbeleid versterkt.

3. Kies voor een consistent beleid

Om strategische beslissingen te kunnen nemen, moeten ondernemers weten waar ze aan toe zijn. Consistent beleid over een langere periode draagt daaraan bij en bevordert een stabiel ondernemersklimaat ten gunste van realisatie van de SDGs.

4. Investeer in koploperposities

Er is meer ruimte nodig voor experimenten, doorbraakprojecten en onderzoek- en innovatiemiddelen. Met een gezamenlijke inzet én investeringen in onderzoek en innovatie door bedrijven, onderzoekers en de overheid kunnen er transities ontstaan waarin Nederland écht het verschil kan maken (zowel economische, wetenschappelijke én maatschappelijke impact). Voedsel, water, gezondheid en circulariteit komen daar zeker voor in aanmerking, maar ook een toppositie in sleutel technologieën is

van cruciaal belang. Zo gaan vernieuwing en groei hand in hand.

5. Maak een Deltaplan energie en klimaat

Een Deltaplan gericht op een CO₂-neutrale economie in 2050 met langjarige internationale Europese doelstellingen voor klimaat en energie zorgt voor een stabiel investeringsklimaat, een gelijk speelveld en de totstandkoming van een mondiale CO₂-prijs voor een internationaal level playing field. Ook kan het Deltaplan (doorbraak)projecten op het terrein van de gebouwde omgeving, mobiliteit/transport, circulariteit, industrie, energieproductie en een schone en zuinige agrosector bevorderen. Door het recent gesloten grondstoffenakkoord tussen rijksoverheid, VNO-NCW en MKB-Nederland en maatschappelijke organisaties ter hand te nemen, worden schaarser wordende grondstoffen steeds meer en hoogwaardig hergebruikt in plaats van na gebruik als afval uit de kringloop te verdwijnen.

6. Pak door

In eigen land zullen een aantal vraagstukken autonoom niet in het gewenste tempo tot een omslag leiden. Recent ingezette trajecten zoals de participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, duurzame inzetbaarheid en het aanjagen van meer vrouwen aan de top moeten we voortzetten. Ook waar het gaat om digitalisering en een leven lang leren is een grote impuls nodig.

7. De overheid als launching customer

Overheden kunnen groene innovaties en duurzame/circulaire inkoop stimuleren door hun inkoopvolume als kracht te gebruiken. De focus ligt nog te vaak op de laagste prijs of bureaucratische procedures. Er zou meer naar kwaliteit moeten worden gekeken, daar waar dat ook echt toegevoegde waarde heeft. Bijvoorbeeld door in gunningscriteria waarde toe te kennen aan een langere levensduur, toepassing van secundaire grondstoffen of minder energieverbruik over de levensduur van een product.

8. Pak hulp, handel en investeringen integraal aan

Krachtige samenwerking in de EU en ook mondiaal vraagt een gelijk speelveld en een sterk en open vestigingsklimaat. Dit bevestigt de noodzaak van een geïntegreerde aanpak van hulp, handel en investeringen, ook via publiek-private samenwerking, met het oog op de grote opgaven op het gebied van veiligheid, klimaat en internationale stabiliteit. Dit vraagt naast de aandacht voor de minst ontwikkelde landen om een breder perspectief met daarbij bijvoorbeeld ook voldoende aandacht voor exportfinanciering zodat bedrijven ook beter in de gelegenheid worden gesteld hun bijdrage elders in de wereld te leveren. Inzet in Nederland op de financieringsinstelling Invest NL hoort daar ook bij.

9. Maak een (investerings) agenda voor Afrika

Voor de landen rondom de Middellandse Zee is meer inzet nodig gericht

op stabiliteit in die regio en de opvang en ontwikkeling van vluchtelingen. Ten diepste – en dat sluit ook beter aan bij de SDGs – moet het probleem worden aangepakt met een brede investeringsagenda inclusief het faciliteren en stimuleren van private investeringen in en voor Afrika. Verder moet blijvend worden ingezet op innovatie bij noodhulp, zoals in gang gezet via de [Dutch Coalition on Humanitarian Innovation](#).

10. Maak van handelsverdragen een race to the top

Het maatschappelijk debat over handels- en investeringsverdragen is volop gaande. De uitdaging is om het bevorderen van internationale handel en het beschermen van publieke belangen elkaar te laten versterken. Het SER-advies over het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) van april 2016 is daarin een waardevolle leidraad. Het advies benoemt de zorgen én de waarborgen die een handelsverdrag moet bevatten om publieke belangen te beschermen.

Nog minder dan 5000 dagen te gaan!

Hans de Boer, voorzitter VNO-NCW

Michaël van Straalen, voorzitter

MKB-Nederland

André van Heemstra, voorzitter Global Compact Netwerk Nederland (GCNL)

1 Waar staan we?

Verenigde Naties (VN)

De Sustainable Development Goals (SDGs) staan officieel bekend onder de titel 'Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development'. De SDGs bestaan uit 17 "Global Goals" met 169 doelstellingen hierin. De agenda is gelanceerd door de Verenigde Naties in een proces waar 193 lidstaten bij zijn betrokken, evenals bedrijven en maatschappelijke organisaties. De doelen zijn door al deze lidstaten onderschreven op 25 september 2015 op grond van een resolutie gebaseerd op een brede intergouvernementele overeenkomst. Inmiddels is de implementatie van de SDGs wereldwijd van start gegaan. In elk land moet de overheid de doelstellingen naar een nationale aanpak vertalen. Landen met een grote achterstand hebben ondersteuning nodig en coördinatie vindt plaats op het internationale niveau.

Nederland

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft begin 2017 aan het bedrijfsleven en andere partijen gevraagd een eerste impressie te geven van de mate waarin de SDGs in Nederland leven en wat ermee wordt gedaan. Die impressie is opgenomen in een brief van het ministerie die in mei aan de Tweede Kamer is verzonden (www.rijksoverheid.nl, 24 mei, kamerbrief 'eerste Nederlandse rapportage over de duurzame ontwikkelingsdoelen'). Deze brief is in juni in een rondetafelgesprek in te Tweede Kamer besproken. Duidelijk werd daarbij hoezeer de realisatie van de SDGs een gedeelde urgentie kent in Nederland.

Hoe staat het met de SDGs in Nederland?

Nederland staat er goed voor met de implementatie van de SDGs. Ons land staat op de vierde plaats van de meest concurrerende en innovatieve economieën ter wereld volgens de ranking

van het World Economic Forum. We hebben een sterke economie, een sterke rechtsstaat, er is vertrouwen in instituties, goed onderwijs en goede gezondheidszorg. Ook neemt een leven lang leren toe. Dit blijkt ook uit de studie die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in 2016 publiceerde met een eerste beeld van de implementatie van de SDGs in ons land. Op andere gebieden heeft Nederland nog werk te doen zoals op het gebied van klimaat, klimaatbescherming en hernieuwbare energie en diversiteit. Een aandachtspunt volgens de rapportage is ook de Nederlandse milieudruk op andere landen.

De grootste uitdagingen voor het behalen van de SDGs liggen elders in de wereld, met name in ontwikkelingslanden. De wereldbevolking groeit. Naar verwachting woont in 2030 60 procent in stedelijke regio's, vaak in deltagebieden. Maar juist daar kunnen Nederlandse bedrijven een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van de SDGs. De 17 SDGs van de wereldagenda vormen een kader dat mensen wereldwijd in staat stelt elkaar te verstaan.

Leven de SDGs bij het bedrijfsleven?

In het Nederlandse bedrijfsleven klinkt veel enthousiasme voor de SDGs. Het bedrijfsleven is al vanaf het begin intensief bij de vaststelling ervan betrokken. Zo is Paul Polman, ceo van Unilever, al sinds 2012 lid van het 'High Level Political Forum' binnen de Verenigde Naties (VN). Hij werkte nauw samen met toenmalig secretaris-generaal Ban Ki-moon. Nog voordat de SDGs formeel werden vastgesteld, hebben verschillende Nederlandse bedrijven, zoals AkzoNobel, DSM, KPMG, Philips en Unilever, het zogeheten 'Business Manifesto' ondertekend. Dit mondiale partnerschap onderstreept de

betrokkenheid van het internationale bedrijfsleven bij de transitie naar een meer duurzame en inclusieve economie.

De SDGs gaan verder dan de Millennium Development Goals die tot en met 2015 van toepassing waren. De SDGs zijn voor elk land een opgave. De VN erkent daarbij voor het eerst de cruciale rol van het bedrijfsleven om de doelen te helpen behalen.

De SDGs zijn niet alleen voor het grootbedrijf, maar ook voor het midden- en kleinbedrijf van belang. Brancheorganisaties spelen hierin vaak een stimulerende en faciliterende rol, zowel in nationaal als in internationaal verband. Voorbeelden lopen door alle sectoren heen: van cosmetica en toerisme tot en met architectuur. Overal in het land vinden activiteiten rond de SDGs plaats. Voorbeelden zijn de conferentie *Transform Your World*, eind 2016, georganiseerd door de Dutch Sustainable Growth Coalition (DSGC), de Erasmus Universiteit en de SDG-Charter en het *Young Professional Program*, opgezet door het Global Compact Netwerk Nederland. Annemarie Rakhorst heeft het initiatief genomen voor de campagne '17 doelen die je deelt', gericht op kinderen als leiders van de toekomst. En de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) heeft een dialoog opgezet over een goede verslagleggingsstructuur. Ook zijn er veel bijeenkomsten gehouden door (sector-)organisaties. De Brabantse Zeeuwse Werkgeversvereniging (BZW) bijvoorbeeld gaat samen met de leden benoemen aan welke SDGs het meest kan worden bijgedragen vanuit de regio en op welke wijze.

Wat is er nodig om de SDGs te realiseren?

Voor de realisatie van de SDGs zijn transities nodig. Van fossiel naar duurzaam, van analoog naar digitaal,

van regionaal naar mondiaal, van een 'wegwerp'-economie naar een circulaire economie. Deze transitie dagen het bedrijfsleven uit om op een heel nieuw level te acteren en om samen met de overheid te investeren in die transformaties. Er zijn duurzame, samenhangende oplossingen nodig. Zowel op internationaal niveau als in eigen land. Ook vanuit het besef dat de aarde niet ons bezit is, maar een gemeenschappelijk goed dat duurzaam onderhouden dient te worden met het oog op alle huidige en toekomstige bewoners. Dat lukt alleen als alle partijen gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor het 'grotere geheel' en samenhangende oplossingen creëren.

Werken aan samenhangende, duurzame oplossingen is ook de drijfveer achter *NL Next Level*, het initiatief dat de ondernemersorganisaties VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO Nederland in 2016 zijn gestart. De kern van dit initiatief is: samen werken aan een welvarend, duurzaam en inclusief Nederland. Dit sluit naadloos aan bij de uitdaging die realisatie van de SDGs met zich mee brengt.

De focus ligt dus op de transities en op de daarvoor noodzakelijke investeringsagenda. Het kabinet heeft hiervoor een nieuwe financierings- en ontwikkelingsinstelling aangekondigd: Invest-NL. Daarmee krijgt Nederland een nationale financieringsinstelling om de structuur van de economie te versterken. Dat zorgt voor de ontwikkeling van en bij investeringen in strategische projecten die nog onvoldoende financiering kunnen aantrekken in de markt, bijvoorbeeld vanwege onzekerheid over de terugverdiertijden. Dit speelt onder meer bij duurzame energieprojecten. Extra investeringen zijn ook nodig als het gaat om de klimaat- en energietransitie, veiligheid, stedelijke vitaliteit in

combinatie met een leefbaar landelijk gebied, digitalisering en innovatie.

In dit kader vormen de plannen voor een SDG Impact fonds een wenkend perspectief. Op initiatief van de Maatschappelijke Alliantie verkennen diverse partijen de mogelijkheden voor een SDG Impact Fund. Om zo kansrijke innovaties vanuit het perspectief van de SDGs naar de uitvoeringsfase brengen. Dit fonds heeft tot doel het promoten en bevorderen van de implementatie van de SDGs vanuit Nederland door middel van het verstrekken van grants en/of innovatieve financiering. Vergelijkbare voorbeelden bestaan er in Canada (www.grandchallenges.ca) en Afrika.

De motor van de transities zijn bedrijven die samenwerken en (mondiale) partnerschappen sluiten en daarmee ook werken aan het behalen van de SDGs. Een goed voorbeeld vormen de IMVO-convenanten in Nederland, waarbij zowel bedrijven, klein en groot, als maatschappelijke organisaties en overheid betrokken zijn. Een belangrijke drijfveer achter de

IMVO-convenanten is dat handel een krachtige motor is voor duurzame en inclusieve groei. De textielsector en de banken gingen daarbij voorop. Aan andere convenanten, onder meer in de land- en tuinbouw wordt mede door LTO-Nederland, hard gewerkt.

Volgens minister Ploumen (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) is *Nederland koploper in IMVO* (SERmagazine, maart 2017). Zij ziet dat er wereldwijd veel belangstelling voor het proces rond de IMVO-convenanten in Nederland is. Tegelijkertijd stelt zij dat er nog veel moet gebeuren om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen.

Als ondernemingsorganisaties stimuleren wij dit soort partnerschappen en zien die als vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Want juist uit de eigen motivatie van bedrijven komt commitment voort. Dat geldt ook voor partnerschappen zoals het Energie-akkoord en de *Green Deals*, die ook een belangrijke bijdrage leveren aan de realisatie van de SDGs.

FOTO: BERLINDA VAN DAM/HH

2 Hoe draagt het bedrijfsleven bij aan realisatie SDGs?

► **D**e inzet van bedrijven voor SDGs is globaal in te delen in vijf onderdelen:

- I. Minder armoede en honger, toegankelijke gezondheidszorg en water [SDGs 1, 2, 3 en 6].
- II. Groei, werk en kansen voor iedereen [SDGs 8 10, 4 en 5].
- III. Duurzaamheid, innovatie en investeren [SDGs 12, 11 en 9].
- IV. Klimaat en energie [SDGs 7, 12, 13, 14 en 15].
- V. Vrede, veiligheid en rechtvaardigheid en het internationale perspectief [SDG 16].

Aan de hand van deze indeling volgt hierna een impressie van de bijdrage die het bedrijfsleven levert aan de realisatie van de SDGs. Steeds worden twee vragen gesteld:

- Wat kan het bedrijfsleven bijdragen aan deze specifieke doelen?
- Hoe dragen Nederlandse bedrijven bij?

Alle 17 SDGs komen aan bod, al liggen er voor ondernemers met name kansen op het gebied van voedsel, water, toegang tot goede gezondheidszorg en de energie- en klimaatagenda. De invalshoek is vooral de internationale context, omdat de realisatie van de

SDGs onlosmakelijk verbonden is met het internationaal opereren van ons land en onze ondernemingen.

I. Minder armoede, honger, gezondheidszorg voor iedereen & schoon water [SDGs 1, 2, 3, 6]

Wat kan het bedrijfsleven bijdragen aan deze doelen?

De levensstandaard in Nederland is één van de hoogste ter wereld, mede dankzij het sociale zekerheidstelsel, de sociale voorzieningen en ons pensioenstelsel, al zijn er altijd mensen die door omstandigheden tussen wal en schip vallen en waar aandacht nodig blijft. De gezondheidszorg in Nederland is over het algemeen goed toegankelijk en van hoge kwaliteit.

Het internationale beeld verschilt geheel van het Nederlandse beeld bij dit cluster. Extreme armoede, honger, onvoldoende toegang tot zorg en gebrek aan schoon drinkwater zijn in veel landen nog aan de orde van de dag. Dit zijn wereldwijde vraagstukken die om oplossingen vragen, maar tegelijk ook kansen bieden. Ondernemers kunnen hun kennis en kunde inzetten en innovatieve oplossingen

aandragen, vaak ook in de vorm van partnerschappen.

Het nationale en internationale perspectief zijn daarom met elkaar verbonden. Nederland dankt een derde van zijn banen en inkomen aan internationale handel. De werkgelegenheid in Nederland hangt direct samen met ons verdienvermogen in het buitenland. Ondernemers staan voor de uitdaging om dat verdienvermogen op duurzame wijze te vergroten (internationale handelsstromen betekenen vaak ook milieudruk) en te blijven combineren met agenda's voor hulp, handel en investeringen. Dat vraagt om een bredere inzet dan alleen een sterke focus op de Minst Ontwikkelde Landen.

Hoe dragen Nederlandse bedrijven bij?

Eén van de belangrijke bijdragen die bedrijven aan dit cluster van SDGs kunnen leveren, is het bieden van werk. Een voorbeeld van de bijdrage van het Nederlandse bedrijfsleven aan dit cluster is de aanpak *Global Challenges, Dutch Solutions*. In het kader van het topsectorenbeleid wordt de verbinding gelegd tussen Nederlands onderzoek en innovatie en de grote internati-

onale vraagstukken, onder meer op het gebied van voedsel en water. De samenwerking tussen kennisinstellingen, overheid en het bedrijfsleven wordt de 'gouden driehoek' genoemd. De kennis en kunde die gezamenlijk worden ontwikkeld, dragen bij aan het realiseren van de SDGs. Bovendien krijgt het Nederlandse bedrijfsleven kansen om nieuwe markten te betreden, waaronder opkomende markten in ontwikkelingslanden. Onderstaande voorbeelden illustreren dit.

Zaadsector gaat honger tegen

Nederland is de grootste exporteur van zaaizaad en plantgoed van akker- en tuinbouwgewassen wereldwijd. Goede zaden zijn de basis voor het verhogen van de duurzame productie van gewassen en daarmee voor de voedselvoorziening wereldwijd. Aardappels bijvoorbeeld vormen één van de meest water efficiënte gewassen (laag waterverbruik per kilo drogestof productie). Een groot deel van de plantenveredeling is gericht op de productie van gewassen die bestand zijn tegen ziekten en plagen, droogte en zout. Dit helpt arme landen die de directe gevolgen van klimaatverandering ondervinden, om toch voedsel te kunnen blijven produceren. Op deze wijze dragen de Nederlandse bedrijven bij aan de lokale voedselproductie, ook door kleine boeren, en daarmee aan het terugdringen van honger.

Bron: Plantum, de Nederlandse vereniging van bedrijven in zaden en jonge planten; www.plantum.nl

Watergerelateerde rampen voorkomen en helpen met wederopbouw

Het Dutch Risk Reduction Team (DRR-team) staat voor de beste Nederlandse expertise op het gebied van waterbeheer, waterveiligheid en watervoorziening ter ondersteuning van wederopbouw en preventie. Deze expertise kan op verzoek van buitenlandse overheden snel worden ingezet bij het voorkomen of beperken van watergerelateerde rampen. De Nederlandse watersector en de ministeries van Buitenlandse Zaken en Infrastructuur en Milieu hebben dit team samen in het leven geroepen.

Bron: www.nwp.nl

Samen voor een draagbare kunstnier

Achmea (Zilveren Kruis) investeert samen met Menzis en CZ in Neokidney, het initiatief van de Nierstichting om een draagbare kunstnier te ontwikkelen. De kunstnier leidt tot meer keuzevrijheid, betere kwaliteit van leven en meer energie en vrijheid. Een prototype van de draagbare kunstnier wordt naar verwachting eind 2017 door een eerste groep patiënten in klinische setting getest.

Bron: www.verzekeraars.nl

Van schulden naar kansen

Op initiatief van Delta Lloyd Foundation in samenwerking met CZ werkt een landelijke coalitie van schuldeisers samen aan

oplossingen voor het groeiende probleem van betalingsachterstanden en schulden van klanten. Het doel van de schuldeiserscoalitie is om probleemschulden bij klanten te voorkomen en om betalingsachterstanden van klanten te helpen oplossen. Dat wordt gedaan door met elkaar samen te werken en kennis uit te wisselen om een gezond betaalgedrag bij klanten mogelijk te maken en te bevorderen.

Bron: <http://www.deltalloydfoundation.nl/highlights/schuldeiserscoalitie/>

II. Groei, werk en kansen voor iedereen [SDGs 8, 10, 4, 5]

Wat kan het bedrijfsleven bijdragen aan deze doelen?

De economie groeit weer en daarmee ook de werkgelegenheid en het arbeidsaanbod. Er komen meer banen, meer vacatures – waarbij in een aantal sectoren zelfs sprake is van een tekort aan werknemers – en de werkloosheid daalt. Toch heeft nog lang niet iedereen een baan. Voor bijvoorbeeld vijftigplussers, mensen met een beperking en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt is het moeilijk om aan de slag te komen. Daarbij spelen soms ook vooroordelen mee. Het bestrijden daarvan is een zaak van lange adem. Ook is er nog altijd verschil tussen mannen en vrouwen, bijvoorbeeld in topposities binnen bedrijven.

Nederland doet het in internationale vergelijkingen goed op het gebied van scholing en vaardigheidsniveau van de beroepsbevolking, stelt de Sociaal-

Economische Raad (SER-advies *Leren en ontwikkelen tijdens de loopbaan*, maart 2017). Excellent onderwijs op alle niveaus is niet alleen voor mensen zelf van belang, maar ook voor bedrijven. Het onderwijs is immers een belangrijke toeleverancier van goed opgeleid talent. De snelle technologische ontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor de arbeidsmarkt maken dat onderwijs en bedrijfsleven structureel moeten samenwerken, landelijk, (cross)sectoraal en regionaal.

Ook moet het vanzelfsprekend worden dat mensen tijdens hun hele loopbaan blijven leren en zich ontwikkelen. Technologische ontwikkelingen, de snel veranderende dynamiek op de arbeidsmarkt, de verhoging van de pensioenleeftijd en de internationalisering maken dit noodzakelijk. Dit geldt niet alleen voor werkenden met een vast contract, maar ook voor flexwerkers en zzp'ers. De gebrekkig functionerende arbeidswetgeving, gebaseerd op arbeidspatronen en -relaties uit de vorige eeuw, heeft een negatief effect op de huidige arbeidsmarkt. Met name voor mkb-bedrijven vormen de lasten en risico's een grote belemmering voor het aannemen van mensen.

Er is wereldwijd duurzame groei nodig en een arbeidsmarkt waar werkenden een eerlijke boterham kunnen verdienen. Daarnaast vragen de grote migratiestromen om inbedding, waarbij het bieden van perspectief voorop staat.

Hoe dragen Nederlandse bedrijven bij?

Bedrijven zetten zich actief in, bijvoorbeeld via het Techniekpact. Daarin zijn afspraken gemaakt met het onderwijsveld en de overheid over het verbeteren van de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt, met als doel het tekort aan technisch personeel terug te dringen. Ook zetten bedrijven zich in om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen. De regionale aanpak blijkt steeds relevanter om werknemers en werk bij elkaar te brengen. Ook wordt er inzet gepleegd om het aandeel van vrouwen in topposities te vergroten. Bedrijven streven ernaar om uiterlijk in 2023 in raden van bestuur en raden van commissarissen tot een aandeel van 30 procent vrouwen te komen. Onderstaande voorbeelden illustreren dit.

Werkgevers Service Punt Zuid-Holland Centraal brengt personeel en bedrijven bij elkaar

Het Werkgevers Servicepunt Zuid-Holland Centraal (WSP ZHC) is het loket waar werkgevers terecht kunnen voor personeelsvraagstukken en arbeidsmarktinformatie. Binnen arbeidsmarktregio ZHC werken zes gemeenten (Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer) samen met het UWV en DSW.

Bron: <https://zhcwerkt.nl/wie-zijn-wij/sociaal-ondernemen/>

100.000 banenplan

Mensen met een beperking aan de slag bij een gewoon bedrijf. Dat is de afspraak binnen 'Op naar de 100.000 banen', een initiatief van VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland. Een digitale portal informeert bedrijven en ondernemers – waaronder ook mkb-bedrijven – over het aan het werk helpen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De afspraak is dat werkgevers in de marktsector uiterlijk in 2026 100.000 werkplekken leveren. Vanaf 2017 moeten er per jaar 9000 banen komen.

Bron: www.opnaarde100000.nl

Topvrouwen.nl bevordert doorstroom vrouwen

Topvrouwen.nl maakt hooggekwalificeerde vrouwen in Nederland zichtbaar. Doel is om een database op te bouwen met vrouwen met talent en ambitie en zo de doorstroom naar topposities te stimuleren. De database staat open voor vrouwen met relevante werkervaring in het bedrijfsleven of (semi)publieke organisaties, in een rol op bestuurs-, directie- of executieveniveau. Bedrijven, instellingen en (non-)executive searchbureaus die op zoek zijn naar vrouwelijke kandidaten voor de raad van bestuur, raad van commissarissen of raad van toezicht, krijgen hier toegang toe. Topvrouwen.nl werd in 2014 geïnitieerd door minister Jet Bussemaker (Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) en Hans de Boer (voorzitter VNO-NCW).

Bron: www.topvrouwen.nl

III. Duurzaamheid, innovatie en investeren [SDGs 12, 11, 9]

Wat kan het bedrijfsleven bijdragen aan deze doelen?

Nederland is bij uitstek een deltaland. Delta's staan wereldwijd in de belangstelling, vanwege hun geografische kwetsbaarheden en de vaak hoge bevolkingsdichtheid, maar ook vanwege hun economische potentie. Hoe blijven overvolle delta's leefbaar en duurzaam? Nederland heeft dit thema uitgebouwd tot een specialisatie. Door kennis en kunde te delen, kan Nederland bijdragen aan oplossingen voor vraagstukken in deltagebieden.

In eigen land de urgentie hoog om te blijven investeren in de bereikbaarheid van steden en mainports en in het openbaar-vervoernetwerk, maar ook in het beheren en vergroten van natuur en in een nieuwe, duurzame energievoorziening. Want de keerzijde van de verstedelijking is grotere druk op de leefomgeving en het milieu. Om ruimtelijke ontwikkeling toe te laten, zijn onconventionele oplossingen nodig. Bijvoorbeeld: hoe moet het ruimtelijk toekomstplan voor Nederland als Sustainable Urban Delta eruit zien?

Ondernemers willen innoveren om bij te kunnen dragen aan de opgave om duurzaam te consumeren en te produceren en om steden veilig, veerkrachtig en duurzaam te maken met onder meer energieneutrale woningen. Ook zetten zij zich in voor optimale bereikbaarheid door middel van veilige, slimmere en duurzame

mobiliteit en een goede infrastructuur inclusief duurzame industrialisatie en ontwikkeling.

Hoe dragen Nederlandse bedrijven bij?

Investeerders spelen een cruciale rol bij het realiseren van de SDGs, doordat zij de noodzakelijke middelen kunnen leveren. Financiële instellingen staan hier ook daadwerkelijk voor open. De Nederlandse Vereniging van Banken heeft vanuit het platform duurzaamheid een dialoog georganiseerd over de SDGs. Nederlandse financiële instellingen brachten eind 2016 het rapport *Building Highways to SDG investing* uit. In het rapport staan concrete voorstellen met als doel investeringen in de SDGs te versnellen en op te schalen. Verder draagt het samenwerkingsverband van acht multinationale ondernemingen: de Dutch Sustainable Growth Coalition (DSGC), bij aan de realisatie van de SDGs. Het bedrijfsleven ziet ook grote kansen in de ontwikkeling van een circulaire economie en in het tegengaan van voedselverspilling. Onderstaande voorbeelden illustreren dit.

Dutch Green Carbon recyclet autobanden

De banden- en wielenbranche werkt ook aan het circulair maken van de keten. Dutch Green Carbon ontving in februari 2017 de Automotive Innovation Award, vanwege een initiatief dat carbon black terugwint uit oude autobanden (zie: <https://vimeo.com/200035515/53e035a094>).

Bron: www.vaco.nl/nieuws (februari 2017)

Financiële instellingen committeren zich aan SDGs

Om de SDGs voor 2030 te kunnen realiseren, is er jaarlijks 5.000 tot 7.000 miljard dollar aan investeringen nodig. Zonder kapitaal van institutionele en private beleggers is dit niet mogelijk.

Een groep Nederlandse financiële instellingen heeft de regering en De Nederlandsche Bank (DNB) in december 2016 uitgenodigd om samen met hen de SDGs te ondersteunen. Ze hebben hiervoor het rapport 'Building Highways to SDG Investing' opgesteld. Het is wereldwijd voor het eerst dat nationale pensioenfondsen, verzekeraars en banken samenkomen rondom een gezamenlijke SDG Investeringsagenda (SDGI). Het consortium van ondertekenende instellingen heeft als uitgangspunt dat het niet alleen van maatschappelijk belang, maar ook in het belang van hun aandeelhouders en zakelijke relaties is om de grote maatschappelijke uitdagingen van deze tijd mee te laten wegen in hun bedrijfsvoering en bij investeringen.

Bron: www.sdgi-nl.org

Partnerschap Human Cities Coalition

Akzo Nobel heeft in 2016 het initiatief genomen voor de oprichting van de Human Cities Coalition, voortbouwend op Akzo's wereldwijde Human Cities initiatief, gericht op SDG 11. In dit publiek-private partnerschap werken lokale bedrijven, overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties samen om megasteden leefbaarder en welvarender te maken voor

iedereen. Alle partners dragen vanuit hun deskundigheid bij aan de verbetering van de economische, ecologische en sociale ontwikkeling van steden.

Bron: www.humancities.co

Binnen de SDG-Charter – special gericht op het stimuleren van partnerschappen (SDG 17) – is dit partnerschap, samen met één op het terrein van gezondheid, ook een belangrijke *driver* in de realisatie van de SDG agenda.

Bron: <http://sdgcharter.nl/about-us/>

Dutch Sustainable Growth Coalition wil daadkracht

De Dutch Sustainable Growth Coalition (DSGC) werd in 2012 tijdens het World Economic Forum in Davos gelanceerd. Het is een initiatief van de bestuursvoorzitters van AkzoNobel, DSM, FrieslandCampina, Heineken, KLM, Philips, Shell en Unilever. DSGC ziet de zeventien SDGs als een mondiaal toekomstplan waarmee binnen vijftien jaar een eind kan worden gemaakt aan armoede, ongelijkheid en klimaatverandering. In maart 2017 stuurde de DSGC een [oproep](#) aan de informateur en de beoogde coalitiepartijen om in het nieuwe regeerakkoord de SDGs en duurzaamheid centraal te stellen in het komende regeerakkoord. Eind 2016 organiseerde DSGC samen met de Erasmus Universiteit en de SDG-Charter de conferentie *Transform Your World*. Studenten werden uitgedaagd om met praktische oplossingen te komen voor duurzame ontwikkeling bij specifieke bedrijven. Het team dat met het idee kwam om data over luchtverontreiniging te ontsluiten voor lo-

kale gemeenschappen en zo via onderlinge competitie de luchtkwaliteit te verbeteren, werd door de conferentiedeelnemers verkozen tot winnaar.

Meer voorbeelden: www.dsgc.nl/nl/sdgs

Branchevereniging VHG: Groene Schoolpleinen om beter te leren

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt, dat kinderen de lesstof beter opnemen als zij gespeeld hebben op een groen schoolplein. Bovendien draagt het groene schoolplein bij aan een betere sociale ontwikkeling van kinderen, vermindert het het pestgedrag op scholen en hebben kinderen minder last van obesitas.

Deze onderzoeksresultaten heeft Branchevereniging VHG vertaald naar het concept van de Groene Schoolpleinen. In een overzichtelijke handleiding zijn tips en inspiratie gegeven voor de communicatie, het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van groene schoolpleinen. Bovendien wordt er in de handleiding veel aandacht besteed aan veiligheid bij voorzieningen voor natuurlijk spelen, de financiering via bijvoorbeeld particuliere fondsen en educatie. De handleiding is samengesteld in samenwerking met het Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN). Inmiddels zijn er ook initiatieven om het concept van de groene schoolpleinen uit te breiden naar groene speelpleinen bij de kinderopvang. Dit gebeurt in samenwerking met Stichting Groen Cement, die kinderen graag zo vroeg mogelijk in contact wil brengen met de natuur en hiervoor een speciale kwaliteitsstandaard voor heeft ontwikkeld.

Kromkommer gaat voedselverspilling tegen

Wereldwijd wordt zeker 30 procent van het voedsel verspild; dat is 1,3 miljard ton. In de Nederlandse keten van oogst tot supermarkt tot consument, wordt jaarlijks voor €4,4 miljard aan voedsel verspild. 5 tot 10 procent van de groente en het fruit wordt afgekeurd vanwege strenge eisen aan het uiterlijk van het product. De social enterprise Kromkommer wil dat deze groente terugkomt op het bord, onder het motto 'krom is het nieuwe recht'.

Zie: www.kromkommer.com of www.social-enterprise.nl/wie-doen-het/kromkommer/

Auping en de circulaire economie

Jaarlijks worden in Nederland meer dan 1,2 miljoen matrassen als grofvuil aangeboden. Het grootste deel daarvan verdwijnt in de verbrandingsoven. Koninklijke Auping bv heeft daarom het Auping Take Back System (ATBS) geïntroduceerd, met als doel 90 procent van de oude matrassen te recyclen. De veren worden omgesmolten naar opnieuw te gebruiken staal. Het latex en polyether worden onder meer verwerkt in ondertapijt en judomatten. Daarmee wordt het overgrote deel van de oude matras grondstof voor een nieuw product.

IV. Klimaat en energie [SDGs 7, 12, 13, 14, 15]

Wat kan het bedrijfsleven bijdragen aan deze doelen?

Dankzij de SDGs en het Klimaatakkoord van Parijs is er veel aandacht voor de vraagstukken klimaat en energie. De energietransitie is een enorme opgave die iedereen aangaat. Bij deze transitie is het van het grootste van belang om de samenleving, burgers en bedrijven daar goed in mee te nemen, ook door de energietransitie te combineren met vooruitgang: een lagere energierekening, een gezondere woning met meer comfort, gezondere scholen of een eenvoudig energieabonnement dat bewoners 'ontzorgt'. Tastbare resultaten geven positieve energie, creëren enthousiasme en voorkomen het gevoel dat de transitie van boven af wordt opgelegd.

De klimaattransitie vergt een omslag van fossiele brandstoffen naar duurzame energie, decentrale opwekking, efficiënter gebruik van energie en hergebruik van grondstoffen. Dat is een uitdaging, maar ook een kans. Het Nederlandse bedrijfsleven is volledig gecommitteerd aan de transitie naar een CO₂-arme economie. Deze kan echter alleen slagen door samenwerking tussen en met alle stakeholders. Het NL Next Level-programma *Energie voor de toekomst: van nota's naar uitvoering* bevat een concreet plan hoe

Nederland de versnelling naar een CO₂-neutrale economie kan organiseren. Doel is dat in 2050 daadwerkelijk klimaatneutraliteit wordt bereikt. Met sterke (mkb-)bedrijven, kennisinstellingen, industrieclusters en kennis van bijvoorbeeld de ondergrond en wind op zee heeft Nederland daar alles voor in huis. De inzet is gericht op concrete (publiek-private) doorbraakprojecten waarbij ondernemers en NGO's samen voor tastbare resultaten gaan. Bijvoorbeeld de renovatie van 100.000 woningen per jaar naar CO₂-neutraal en de aanleg van een energie-eiland voor de kust om de op de Noordzee geproduceerde duurzame elektriciteit naar 80 miljoen mensen in landen rond de Noordzee te distribueren. Eerste prioriteit is dat in 2020 de doelen uit het Energieakkoord worden gehaald. Energiebesparing en hernieuwbare energie spelen daarbij een grote rol. Daarnaast moet vooruit gekeken worden naar de periode vanaf 2020, met CO₂-reductie als leidende doelstelling.

Tegelijkertijd vraagt ook het internationale speelveld de aandacht als het gaat om de opgaven rondom deze doelen. Een internationaal level playing field is en blijft nodig. Daarnaast kan en wil het Nederlandse bedrijfsleven zijn kennis en kunde delen en mondiaal inzetten.

Hoe dragen Nederlandse bedrijven bij?

De Klimaatcoalitie is een samenwerking tussen vele partners die werken

aan een klimaatneutrale samenleving, waarbij MVO-Nederland de bijdrage vanuit het bedrijfsleven coördineert. VNO-NCW en MKB-Nederland hebben zich daar ook bij aangesloten. Doel is dat ondernemers voor 2050 klimaatneutraal ondernemen. Onderstaande voorbeelden tonen diverse initiatieven.

Warmtecoöperatie Zuidplaspolder draagt bij aan minder uitstoot CO₂

Glastuinbouwondernemers in Zuid-Holland hebben een warmtecoöperatie Zuidplaspolder (250 hectare glas) opgericht. Ze richten zich op het ontwikkelen van een lokaal warmtenetwerk gebaseerd op Rotterdamse havenwarmte. Het lokale warmtenet neemt warmte af én levert warmte aan de warmtetransportleiding die tussen Rotterdam en Leiden wordt gerealiseerd. Verwarming van kassen via dat netwerk bespaart jaarlijks 22 miljoen kuub aardgas in het gebied (vergelijkbaar met het gasverbruik van 15.000 huishoudens) en voorkomt daarmee de uitstoot 40.000 ton CO₂.

Soortgelijke initiatieven zijn op meer plaatsen in ontwikkeling en dragen bij aan de klimaatopgave. Dit type initiatieven is goed opschaalbaar bij een passende hoofdinfrastructuur van warmtetransportleidingen.

Bron: LTO Glaskracht
(www.ltoglaskracht nederland.nl)

FOTO: ANDREAS GÜCKLHORN/UNSPLASH

Platform Groene netten

Groene Netten is een coalitie van 8 infrabedrijven die sinds 2016 intensief samenwerkt op verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering. Alle betrokken bedrijven zijn samen goed voor ca. 4 procent van het nationale elektriciteitsverbruik en in totaal 5 miljard euro aan jaarlijkse asset-investeringen. Groene netten streeft naar een volledige klimaatneutrale en circulaire bedrijfsvoering.

Op 7 thema's worden concrete projecten uitgevoerd als signaal naar de markt voor transformatie naar duurzame alternatieven. Hierbij is te denken aan de ontwikkeling van een volledig circulaire kabel, spoorweg of viaduct; de gezamenlijke uitvraag van grondstofpaspoorten; intersectorale projecten op energiebesparing en de organisatie van grootschalige duurzame opwek van elektriciteit op het eigen areaal. De coalitie bestaat uit Alliander, Enexis, Stedin, Tennet, Gasunie, Prorail, Rijkswaterstaat en KPN.

www.groenenetten.org

Redstack ontwikkelt blue energy

Het bedrijf REDstack BV ontwikkelde een innovatief membraan dat 'blue energy' opwekt op plaatsen waar zoet en zout water elkaar raken. De techniek kan wereldwijd worden toegepast in rivieren die in zee uitstromen en wordt al ingezet bij een proefinstallatie op de Afsluitdijk. De techniek Reverse ElectroDialysis (RED) past volledig in de transitie naar een duurzame elektriciteitsproductie zonder CO₂-uitstoot. De leveringszekerheid van de energie is hoog. Water stroomt altijd: ook als het niet waait of de zon niet schijnt.

Bron: www.redstack.nl

FOTO: KY CHUNG/UN PHOTO

V. Vrede, veiligheid en rechtvaardigheid en het internationale perspectief [o.a. SDG 16]

Wat kan het bedrijfsleven bijdragen aan deze doelen?

Nederland is één van de meest vrije samenlevingen ter wereld in politiek opzicht, in burgerrechten en in persvrijheid, stelt het CBS eind 2016 in het rapport *Metten van SDGs: een eerste beeld voor Nederland*. Dit is echter geen vanzelfsprekendheid. Het is zaak onze democratische rechtsstaat weerbaar te houden. Dat vraagt onderhoud. De gemeenschappelijke waarden die aan onze samenleving ten grondslag liggen, moeten worden gedeeld, verbreid en verdedigd.

Wereldwijd is de situatie heel anders. De wereld is turbulent. Er zijn tal van

conflictgebieden en fragiele staten waar rechtssystemen ontbreken, waar corruptie heerst, private ontwikkelingen moeilijk tot stand komen en/of overheden geen stabiliserende factor zijn. Ook zijn er grote, niet te stuiten migratiestromen op gang gekomen, doordat mensen zoeken naar veiligheid en een goede toekomst voor henzelf en hun kinderen. Dit roept als reactie protectionistische en nationalistische tendensen op. Ook neemt het draagvlak voor vrijhandel af. Daarnaast blijft de wereldbevolking groeien. Zo krijgt Afrika er binnen 15 jaar 1 miljard mensen bij. Op dat continent alsook in Aziatische landen zijn mega-steden in opmars. Dit alles leidt tot groeiende, wereldwijde uitdagingen.

De realisatie van de SDGs in dit cluster vraagt om een wereldwijde, duurzame ontwikkeling waarin iedereen mee kan

delen. En ook om continue inspanningen voor gerechtigheid, veiligheid en het tegengaan van uitsluiting. In veel landen wordt sterk ingezet op hechtere publieke-private samenwerking. Nederland heeft de wereld in dat opzicht veel te bieden, onder het motto *Dutch solutions to global challenges*. Het mes snijdt daarbij aan twee kanten. Activiteiten in het buitenland bevorderen de groei van de economie en werkgelegenheid in eigen land. Dit levert banen en (nationaal) inkomen op, en draagt bij aan de instandhouding van de welvaart en het sociale stelsel in Nederland. Tegelijkertijd dragen Nederlandse bedrijven bij aan innovaties en oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen en daarmee aan de realisatie van de SDGs.

De aanpak *Dutch solutions to global challenges* zou nog veel beter kunnen worden benut. Dit blijkt onder meer uit

het adviesrapport van de Stuurgroep Internationale Handels-, Innovatie- en Investeringsbevordering, onder leiding van Chris Buijink (*Team Nederland: Samen sterker in de wereld*). Het advies luidt om de krachten te bundelen en tot een meer geïntegreerde aanpak te komen, gericht op publiek-private samenwerking en een sterkere internationaliseringstrategie. Doel is om internationale innovatie aan te wakkeren en de internationale prestaties op het gebied van handel, investeringen en innovatie te versterken. Volgens de stuurgroep houden de Nederlandse verdiensten op de internationale markten al decennialang gelijke tred met de groei van de Nederlandse en Europese economie. De sterke verwevenheid met nabijgelegen en gevestigde markten is een sterkte, maar maakt ook kwetsbaar. De transitie-uitdagingen en kansen bevinden zich vooral in regio's met groeimarkten die Nederland nog te weinig weet te bereiken. Uitdagingen als klimaatverandering, bevolkingsgroei en verstedelijking bieden juist in die opkomende economieën kansen voor innovatie en handel. Voor inclusieve groei en ontwikkeling van iedereen is overigens een bredere focus nodig dan alleen op de Minst Ontwikkelde Landen.

Het bedrijfsleven zet in op een geïntegreerde aanpak waarbij hulp, handel en investeringen van belang zijn. Evenals sterke ambassades en posten waar veel kennis en kunde aanwezig is om werk te maken van publiek-private samenwerking.

Om tot deze meer integrale publiek-private aanpak bij handels-, innovatie- en investeringsbevordering te komen, hebben VNO-NCW en MKB-Nederland een Stichting NL International Business opgericht om de private inbreng hier-

bij beter te bundelen. Deze Stichting zal naast met commerciële partijen, nadrukkelijk ook maatschappelijke allianties zoeken met partijen op het veld van de SDGs en IMVO.

Hoe dragen Nederlandse bedrijven bij?

Betere samenwerking tussen bedrijven en overheid in nieuwe 'Werkplaats'

De overheid en bedrijven gaan de handelsbevordering verder professionaliseren. De Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Hans de Boer (VNO-NCW) en Michaël van Straalen (MKB-Nederland) ondertekenden tijdens de ambassadeursconferentie begin 2017 een samenwerkingsovereenkomst voor een publiek-private 'Werkplaats'. Daarin gaan overheid en bedrijfsleven gezamenlijk aan de slag met marktwerking en het identificeren van kansen, waar Nederlandse consortia van bedrijven – en bijvoorbeeld kennisinstellingen – op kunnen inspelen en waar ook het mkb goed in mee kan doen. Bijvoorbeeld: als India problemen heeft met water, probeert de Werkplaats consortia te faciliteren en gerichte businesscases aan te bieden met ondersteuning vanuit de posten.

Minister Ploumen: 'Onze ambassades en posten overal ter wereld hebben een enorm netwerk en de juiste kennis om startende ondernemers op weg te helpen. Met de Werkplaats zorgen we ervoor dat vooral kleinere bedrijven beter gebruik kunnen maken van die expertise. Dat is goed voor Nederland, maar ook voor andere landen, want Nederlandse bedrijven staan bekend om praktische en innovatieve producten die op verantwoorde manier worden gemaakt.'

Wederopbouw rechtspraak Rwanda

Robert Croll, een jong gepensioneerd president van de rechtbank Zwolle, was een jaar lang in Rwanda om het land te helpen met de wederopbouw van de rechtspraak. Dat deed hij via PUM, de organisatie van Nederlandse senior-experts. Rwanda worstelt met een enorm trauma na de burgeroorlog tussen Hutu's en Tutsi's. Croll had zich als doel gesteld om voor een behoorlijke it-infrastructuur te zorgen zodat er in het land een behoorlijke jurisprudentie kon worden opgebouwd.

Met hulp van VNO-NCW, Siemens, Hewlett-Packard, Microsoft en KLM kreeg hij het voor elkaar dat er in Rwanda een klein internetnetwerk werd opgebouwd, waardoor de rechtbank direct toegang kreeg tot wereldwijde jurisprudentie.

Bron: www.vno-ncw.nl

3 Hoe zijn de SDGs te vertalen naar de eigen bedrijfsvoering?

1. Begin bij het begin

De basis is maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). De SDGs komen daar niet voor in de plaats. Nederlandse ondernemers werken hard aan verbetering op terreinen als milieu, energie, innovatie, ruimte en de inclusieve arbeidsmarkt. Ook de bijdrage aan sociale cohesie is groot. Nederlandse mkb-ondernemers dragen bijvoorbeeld jaarlijks meer dan een miljard euro bij aan lokale maatschappelijke organisaties, van sport tot cultuur (onderzoek MKB-Nederland, 2016)

Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen voldoet aan de internationale standaarden waaronder:

- de in 2011 herziene OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen;
- de fundamentele arbeidsnormen van de ILO;
- de 10 principes van UN Global Compact over arbeid, mensenrechten, milieu en anti-corruptie
- de UN Guiding Principles on Business and Human Rights.

Dit vraagt ook een doorlopend proces van *due diligence*: het in kaart brengen van risico's op het gebied van arbeids- en mensenrechten in de eigen organisatie en de productieketen en die vervolgens voorkomen, verminderen, herstellen of compenseren. Met ande-

re woorden: vergroten van positieve impact, verminderen van negatieve impact. De IMVO-convenanten raken aan dit proces.

Meer weten?

- *OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen*; zie de website van het Nationaal Contact Punt in Nederland (NCP).
- *Doing Business with respect for human rights* via *Business Respect Human Rights*, een praktische gids, ontwikkeld door Global Compact Netwerk Nederland, Oxfam Novib en Shift. Hoofdvraag is hoe de UN Guiding Principles in de praktijk kunnen worden gebracht, met voorbeelden vanuit een multistakeholder perspectief, gebaseerd op een internationaal perspectief.
- Een overzicht van alle IMVO-convenanten, nieuws en achtergrondinformatie vindt u op www.imvoconvenanten.nl

2. Breng de SDGs in lijn met de eigen bedrijfsvoering

Eind 2016 verscheen het rapport *Better Business, Better World*, opgesteld door 40 ceo's in de Business & Sustainable Development Commission. Het rapport laat zien dat er een goede businesscase voor de SDGs mogelijk is en geeft een 3-stappenplan om de SDGs naar de eigen bedrijfsvoering te vertalen.

Stap 1. Breng de eigen visie, missie en strategie in lijn met de SDGs

Blijf dichtbij jezelf en de kern van je operatie, want daarmee creëer je de meeste impact. Je hebt expertise op dat gebied. De stakeholders snappen dat.

Stap 2. Vergroot de impact door op te schalen

Opschalen kan op allerlei manieren. Het gaat om het vergroten van de positieve en het verminderen van de negatieve impact. Voorbeelden zijn partnerschappen, publiek-private samenwerking, uitbreiden van activiteiten naar meerdere landen, focussen op een investeringsagenda voor innovatieve doorbraken en inzetten van lobby om samen met anderen patronen te doorbreken die opschalen blokkeren, zoals corrupte overheden of handelsbarrières in een land. Dit vraagt ook altijd om *Due diligence*, zodat je weet waar je impact zit.

Stap 3. Maak de impact transparant

Maak transparant wat de impact is van wat er gebeurt en laat duidelijk zien wat je bijdraagt. Bedrijven binnen het netwerk van UN Global Compact brengen bijvoorbeeld jaarlijks een *Communication on Progress* uit waarin ze de voortgang laten zien ten aanzien van de tien principes op het gebied van mensenrechten, arbeid, milieu en anti-corruptie. Het reguliere jaarverslag

van bedrijven kan ook voor dit doel dienen. Ook is inspiratie te ontleen aan het Action Platform SDG-reporting. Dit is een initiatief in ontwikkeling van het Global Reporting Initiative (GRI) en UN Global Compact. Het platform is bedoeld om praktische handvatten te ontwikkelen om ondernemers te helpen (zie www.unglobalcompact.org bij SDG reporting)

Meer informatie nodig?

- *SDG matrix*, ontwikkeld door UNGC en KPMG
- SDG compass, ontwikkeld door GRI, UNGC en de World Business Council for Sustainable Development (WBCSD): www.sdgcompass.org;
- *Respect for Human Rights: Creating a Holistic Framework for Business Contributions to the SDGs*, een framework voor analyse en actie voor bedrijven om te kijken wat ze minimaal kunnen doen om bij te dragen aan de SDGs en wat er nog meer mogelijk is om kans op te pakken (mei 2017, Shift).

3. Tips voor het mkb

Mkb-ondernemingen hebben vaak beperkte mogelijkheden om uitgebreide analyses te maken en dikke nota's met informatie door te nemen. Toch kunnen ook mkb-ondernemers een bijdrage leveren aan de realisatie van de SDGs. De 17 SDGs bieden ook voor het mkb reële marktkansen. Vier tips om met de SDGs aan de slag te gaan.

1. Zoek aansluiting bij de brancheorganisatie.

Doel is om samenwerking te zoeken, kennis op te doen, informatie over de SDGs te analyseren en (gezamenlijk)

actie te ondernemen. Is er een IMVO-convenant in de maak in de eigen sector? Dan is dat een mooie link om betrokken te zijn.

2. Werk samen in de keten.

Onderzoek de mogelijkheden om in ketenverband samen te werken met grote(re) bedrijven. Zij hebben vaak meer mensen in dienst die al hebben onderzocht aan welke SDGs zij bijdragen en op welke manier. Maak daar gebruik van.

3. Breng eigen visie, missie en strategie in lijn met de SDGs

Bezie de mogelijkheden om de eigen visie, missie en strategie in lijn te brengen met één of enkele SDGs. Geef aan wat hieraan wordt gedaan en hoe dat gebeurt.

4. Maak zichtbaar wat je doet

Breng naar buiten wat het bedrijf bijdraagt aan de SDGs. Bijvoorbeeld via een (jaar)verslag, nieuwsbrief of een bijeenkomst met klanten en stakeholders.

Meer weten?

Doe de MVO-risico-checker van MVO-Nederland, gericht op het internationaal ondernemen.

4 Interviews

Gerard Backx,

ceo van HZPC voor aardappelteelt:

'Aardappelen dragen bij aan oplossing voedselprobleem'

"Iedereen moet kunnen eten. Niet alleen vandaag, maar ook over dertig jaar. Dat is onze drijfveer. HZPC is continu bezig nieuwe aardappellassen te ontwikkelen, afgestemd op de klimaat- en groeiomstandigheden in een bepaalde regio. Doel is om de opbrengst per hectare te verhogen. Niet alleen in kwantiteit, maar ook in kwaliteit. Over een paar jaar moeten 9 miljard mensen op deze aardbol kunnen eten. Dat moet makkelijk kunnen. De grote oorzaak voor honger is niet dat de aarde het voedsel niet kan leveren, de grote oorzaak zijn oorlogen en machtspelletjes. Daarom hebben wij niet de illusie dat wij het wereldvoedselprobleem kunnen oplossen, maar we kunnen wel een bijdrage leveren."

Minder honger, minder armoede

"Overall op de wereld worden aardappelen gegeten, in het ene land als basisvoedsel, in het andere land als groente. Aardappelen kunnen in korte tijd worden geteeld en hebben minder water nodig dan rijst, tarwe of maïs. Gelet op het groeiende waterprobleem is dat een enorm voordeel. Ook bevatten aardappelen meer vitaminen, vezels en mineralen. Als je een maand lang alleen aardappelen eet, krijg je toch de nodige voedingsstoffen binnen."

De sector van uitgangsmaterialen, waar wij als bedrijf ook bij horen, draagt bij aan de SDGs Minder honger en Minder armoede. HZPC doet dat met aardappelen, andere bedrijven doen dat met gras-, groente- en andere zaaizaden. Onze grootste afzetgebieden zijn het Midden-Oosten en Noord-Afrika. Daarnaast exporteren we naar Noord-, Midden- en Zuid-Amerika. In China staat nu dik 5 miljoen hectare aardappelen, daar moet volgens de Chinese overheid nog 1 miljoen hectare bij om de groeiende bevolking te kunnen voeden."

Geld verdienen én de wereld verbeteren

"Wij zijn een bedrijf, geen filantropische instelling. Onze aandeelhouders willen rendement zien. In onze visie is het mogelijk om een bijdrage te leveren aan een betere wereld én geld te verdienen. Die twee doelstellingen lopen parallel. Daarom ben ik er trots op dit bedrijf te kunnen leiden."

Het gaat bij ons niet om de korte termijn. Wij denken tien, twintig jaar vooruit. Als het moet, nemen wij een aantal jaren verlies. Wij zijn bijvoorbeeld al jaren bezig in China, maar we halen nog steeds niet break-even. Toch zijn wij ervan overtuigd dat we daar op den duur revenuen uit gaan halen. Hetzelfde geldt voor Egypte, waar we door twee revoluties na elkaar in de afge-

Hoe moeilijker het ons wordt gemaakt om onze materialen ergens te brengen, hoe meer moeite we er voor zullen doen

lopen jaren miljoenen verlies hebben geleden. Maar wij vertrouwen erop dat we daar in de toekomst wel weer geld kunnen verdienen.”

Meer opbrengst door veredeling

“Wij investeren relatief veel in research. Dat geldt voor de hele sector van uitgangsmaterialen.

Wij zoeken voortdurend naar betere rassen die meer opbrengen, beter smaken, gezonder zijn en voldoen aan de specifieke eisen van de verwerkende industrie. Door veredeling van de rassen slaagt de sector erin om de opbrengst van gewassen met 1 tot 2 procent per jaar te verbeteren. Als je uitrekent wat dat op wereldschaal betekent, is dat enorm.

Wij doen niet aan genetische modificatie. Daar is maatschappelijk teveel weerstand tegen. Bovendien zijn er nog veel mogelijkheden om rassen te verbeteren zonder genetische modificatie. Toch is het jammer dat de politiek ons niet toestaat om de genetica binnen

een ras te veranderen door middel van moderne veredelings technieken. Het is technisch mogelijk om bepaalde genen ‘aan’ of ‘uit’ te zetten. Dat zou helpen om rassen meer weerstand te geven, bijvoorbeeld tegen ziektes of klimaatomstandigheden, maar dat is wettelijk niet toegestaan. Helaas, want anders zouden we veel meer tegen de honger kunnen doen. Daar kan ik me enorm over opwinden. Het lijkt wel alsof veel politici daar niet echt mee zitten.”

Tot het randje

“De mensen bij de Verenigde Naties die de SDGs hebben bedacht, zullen ook wel weten dat het onmogelijk is om alle doelen in 2030 behaald te hebben. Maar we moeten er wel naar streven. Daar is geen regelgeving voor nodig, dat doen veel bedrijven uit eigen initiatief. Wij hebben onze doelstellingen op de SDGs aangepast. We waren een aardappelveredelingsbedrijf, nu zeggen we ronduit dat wij de ambitie hebben om bij te dragen aan de oplossing van het wereldvoedselprobleem.

Als het ons er puur om zou gaan om ons marktaandeel te vergroten in landen waar we goed aardappelen kunnen verkopen, zouden we geen moeite doen voor landen in Afrika of het Midden-Oosten en ook niet voor moeilijke gebieden als Syrië, Irak, Ethiopië, Soedan en Noord-Korea.

Maar wij vinden dat iedereen moet kunnen eten. Wij leveren uitgangsmateriaal aan iedereen die aardappelen wil produceren, ook in een oorlogsgebied en kijken niet naar politieke voorkeuren. Wij zitten bijvoorbeeld in landen waar banken liever geen zaken mee doen. Dan zoeken we een andere oplossing om de betaling te regelen. En ook in landen waar we, vaak vanwege lokale politieke redenen, geen knollen binnen mogen brengen. Dan sturen we reageerbuisjes met kleine plantjes en werken we samen met lokale kwekers om dat zaad op te kweken tot knollen en dan alsnog te vermeerderen.

Hoe moeilijker het ons wordt gemaakt om onze materialen ergens te brengen, hoe meer moeite we ervoor zullen doen. Alleen als de overheid of de Verenigde Naties de handel verbieden, zullen we ermee ophouden. We nemen geen onnodige risico's, maar gaan wel tot het randje.”

Door veredeling van rassen slagen we er in de opbrengst van gewassen met 1 tot 2 procent per jaar te verbeteren

HZPC

HZPC heeft 340 medewerkers, werkt samen met 55 kwekers en 800 telers, heeft vestigingen in 19 landen en exporteert naar 90 landen.

Peter Bakker,
voorzitter van de World Business
Council of Sustainable Development:

‘De SDGs maken elk land tot ontwikkelingsland’

“De millennium goals gingen vooral over wat het rijke Noorden kon doen om het arme Zuiden te helpen. De sustainable development goals gaan niet alleen over armoedebestrijding, maar ook over duurzaamheid. Dat maakt elk land tot ontwikkelingsland, want er is geen enkel land of bedrijf ter wereld dat aan alle SDGs voldoet.

Een ander belangrijk verschil is dat de millennium doelen vooral waren opgesteld voor overheden, terwijl de SDGs iedereen aangaan: overheden, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, steden en zeker ook bedrijven. Het bedrijfsleven heeft een belangrijke rol in de realisatie van de SDGs. Daarom voelt de World Business Council of Sustainable Development zich hier ook zeer bij betrokken.”

Nieuwe business-mogelijkheden

“De WBCSD is een club van de 200 grootste bedrijven ter wereld. 200 lijkt misschien niet zoveel, maar als je kijkt naar aantallen medewerkers en de aanvoerketens in de wereld, dan is hun impact enorm. Wij hebben geprobeerd de SDGs zo dicht mogelijk bij ondernemers te brengen. Want als je over 17 SDGs en de 169 onderliggende targets begint, ben je de meeste ondernemers meteen al kwijt. Ondernemers moeten

op een klein aantal doelen kunnen focussen.

Eén van de dingen die we hebben gedaan, is dat we samen met veertig bestuursvoorzitters van bedrijven de groeimogelijkheden op een rij hebben gezet die de SDGs met zich meebrengen. In het rapport: Better business, better world laten we zien dat er voor miljoenen euro's aan groeimogelijkheden in de markt zitten. Het rapport draagt wel zestig voorbeelden aan.

Omdat de meeste ondernemers niet de tijd en interesse hebben om zo'n rapport helemaal te lezen, hebben we er ook een samenvatting van gemaakt: Ceo guide to the SDGs, waarin we de SDGs kort toelichten, de groeimogelijkheden aangeven en de ondernemer twee vragen stellen. De eerste is: als je niets doet, welke risico's kunnen er dan voor jouw bedrijf ontstaan, bijvoorbeeld in de sfeer van klimaat, veiligheid, voedsel, politieke onzekerheid en veranderingen in de markt? Als een ondernemer ziet dat zijn bedrijf een aantal risico's loopt, is ook de tweede vraag van belang: wat doe je daaraan? Welke ideeën zijn er al en hoe pak je die groeimogelijkheden aan?

Grote bedrijven hebben natuurlijk meer mensen en middelen om hier actief mee bezig te zijn. Maar omdat hun footprint groter is, horen zij ook meer

We zitten in een economisch systeem dat verkeerde prikkels geeft, waardoor dingen niet goed gaan

te doen. Toch kunnen kleine bedrijven ook meedoen, zij het meer gericht op eigen land en omgeving.

Een voorbeeld. Eén van de targets is: voorkomen van voedselverlies en -vernietiging. 33 procent van het voedsel dat in de wereld wordt geproduceerd, wordt weggegooid. De helft daarvan rot weg omdat boeren in arme landen de producten niet op tijd op de markt krijgen. De andere helft wordt weggegooid omdat de houdbaarheidsdatum is verstreken, het voedsel niet helemaal voldoet aan esthetische eisen of omdat het overblijft aan het eind van de dag. Inmiddels zijn er verschillende bedrijven opgericht om producten die overblijven of zijn afgekeurd, toch te verwerken, zodat er minder voedsel wordt weggegooid.”

Het systeem moet anders

“We zitten in een economisch systeem dat verkeerde prikkels geeft, waardoor dingen niet goed gaan. Bijvoorbeeld: als CO₂ geen prijs heeft, heeft een bedrijf geen prikkel om de uitstoot van CO₂ te verminderen. Als robots

en zelfsturende auto's goedkoper zijn dan menskracht, heeft een bedrijf geen prikkel om banen te behouden of te creëren. Dat leidt tot grote vraagstukken. De klimaatverandering bijvoorbeeld, maar ook werkloosheid.

Als mensen geen baan hebben, voelen ze zich minder betrokken. Dat kan uiteindelijk tot grote politieke problemen en instabiliteit leiden. Wat doen we als samenleving als er miljoenen banen verdwijnen? Hoe houden we mensen betrokken en wie moet daar verantwoordelijkheid voor nemen?

We zullen het systeem moeten veranderen. Toen de SDGs werden gepresenteerd, hebben acht bedrijven in Nederland samen de Dutch Sustainable Growth Coalition opgericht. Een uniek initiatief van koplopers uit het Nederlandse bedrijfsleven die qua duurzaamheid echt een verschil willen maken. Die koplopers beginnen steeds meer volgers te krijgen. Maar er is ook een groep bedrijven die wacht tot de overheid zegt dat iets moet. Een systeemverandering is altijd een combinatie van koplopers, volgers en regelgeving.”

De komende jaren zijn cruciaal

“Of we de SDGs halen in 2030? Ik verwacht dat we dan significante voortgang hebben geboekt. Zo is het met de millenniumdoelstellingen ook gegaan.

De komende tien jaar gaat er enorm veel veranderen. De klimaatverandering waar we nu vooral over praten, zal dan iets zijn waar we daadwerkelijk mee moeten leren leven. We gaan ervaren dat het weer verandert, dat de zeewaterspiegel stijgt, dat de weg vol zit met zelfrijdende auto's. We worden wel gedwongen om oplossingen te zoeken voor de vraagstukken die zich concreet aandoen.

De SDGs brengen voor miljoenen euro's aan business-mogelijkheden met zich mee

Het raamwerk van de SDGs kan ons helpen om die oplossingen te vinden. Want dat raamwerk laat zien dat alle SDGs met elkaar samenhangen: het klimaatprobleem, het watervraagstuk en de armoede. We gaan die SDGs alleen realiseren als we het samen en in samenhang doen.”

WBCSD

De WBCSD is een organisatie van 200 bedrijven uit meer dan 35 landen die zich inzetten voor duurzame ontwikkeling en duurzaam ondernemen. De organisatie is in 1992 opgericht en gevestigd in Geneve.

We worden wel gedwongen oplossingen te zoeken voor de vraagstukken die zich concreet aandoen

Else Bos, ceo van PGGM:

'De SDGs zijn cruciaal voor de stabiliteit in de wereld'

"Als pensioenuitvoeringsorganisatie hebben wij de opdracht van onze klanten, de pensioenfondsen, om goede rendementen te behalen voor een goed pensioen. Dat is bynature een opdracht voor de lange termijn. En dat betekent als vanzelf dat wij een lange termijn oriëntatie hebben en duurzaam beleggen.

De zeventien SDGs zijn van groot belang. De SDGs zijn namelijk cruciaal voor de stabiliteit in de wereld. Door deze doelen met z'n allen te omarmen, creëren we de basis voor stabiliteit, productiviteit, economische groei en rendement voor de toekomst. De SDGs vormen bovendien een internationaal referentiekader en zorgen voor eenheid in taal.

PGGM kan zich niet op alle zeventien doelen tegelijk richten. We hebben een aantal thema's benoemd die aan vijf of zes SDGs raken. Daarbij laten we ons leiden door de accenten die onze pensioenfondsen hebben aangegeven. Voor ons grootste fonds bijvoorbeeld, Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW), zijn dat water, gezondheid, klimaat en voedselzekerheid.

Wij zoeken ondernemingen die op deze thema's actief zijn en doen daar

dan gerichte beleggingen in. Soms stellen we eisen of stimuleren we bedrijven om duurzame keuzes te maken. Ons streven is bijvoorbeeld om de CO₂-footprint van de portefeuille te halveren. In dat kader kijken wij binnen de portefeuille welke bedrijven de grootste CO₂-footprint hebben en gaan daarover met hen in gesprek. Als ze zich op dat punt willen verbeteren, blijven wij in die bedrijven beleggen, anders gaan we de beleggingen verminderen."

Money talks

"Wij maken dus duidelijk zichtbaar en meetbaar hoe wij in de portefeuille sturen op de thema's die voor ons belangrijk zijn. Money talks. Als belegger hebben we een bepaalde invloed en die wenden we ook aan. Maar het zijn de bedrijven zelf die het verschil moeten maken in de keten waarin ze opereren. Er zit een zekere spanning tussen het streven naar goede rendementen op de lange termijn en goede resultaten op de korte termijn. Je wil niet dat kortetermijn winstbejag het langetermijn resultaat op het spel zet. Wij hebben de taak om aan onze pensioenfondsen en aan hun deelnemers duidelijk te maken waarom wij voor bepaalde thema's kiezen en waarom dat voor de lange termijn het beste is."

Als bedrijven vanuit zichzelf gemotiveerd zijn, bereiken ze meer dan de wetgever kan afdwingen

Risico's en kansen

“De SDGs zijn belangrijk voor iedereen. Als de SDGs niet worden gehaald, leidt dat tot risico's voor bedrijven. Hun continuïteit kan zelfs in gevaar komen, bijvoorbeeld als de klimaatverandering niet wordt gestopt. Tegelijkertijd bieden de SDGs juist ook kansen. Nederlandse bedrijven kunnen bijdragen aan oplossingen voor de klimaatopgave en daar zelf ook winst uit halen.

De overheid kan wetgeving maken om bedrijven te dwingen om bepaalde inspanningen te plegen of resultaten te behalen op het gebied van de SDGs, maar de intrinsieke motivatie van bedrijven lijkt mij veel belangrijker. Als bedrijven vanuit zichzelf gemotiveerd zijn, bereiken ze meer dan de wetgever kan afdwingen.

Je wil niet dat kortetermijn winstbejag het langetermijn resultaat op het spel zet

Ik hoop erop dat er een brede beweging op gang komt van bedrijven én van burgers die de SDGs omarmen

en de onderliggende vraagstukken helpen oplossen. Hoe meer de SDGs bij burgers/consumenten gaan leven, hoe meer vragen ze hierover gaan stellen aan bedrijven, waardoor ook die bedrijven in beweging komen. De overheid kan een rol spelen door de bewustwording hierover te stimuleren. Als de beweging van onderop krachtiger wordt, is wetgeving overbodig.”

Wij oefenen invloed uit, maar het zijn de bedrijven zelf die het verschil moeten maken

Momentum voor actie

“Het lijkt me wat te optimistisch om te denken dat we alle zeventien SDGs in 2030 hebben bereikt, maar ik vertrouw erop dat we dan wel heel veel stappen hebben gezet op het gebied van klimaat, water en de bescherming van de leefomgeving. Daar zit momentum op en een gedeelde urgentie.

We kunnen veel bereiken als iedereen de rol speelt die bij hem past. Als pensioenuitvoeringsorganisatie oefenen wij invloed uit, maar het zijn de bedrijven zelf die het verschil moeten

maken. Ook de overheid en toezicht-houders kunnen een rol spelen.

Eind 2016 hebben achttien Nederlandse financiële instellingen de overheid en De Nederlandsche Bank uitgenodigd om met ons samen te werken aan een gezamenlijke SDG Investeringsagenda. Om de SDG's voor 2030 te kunnen behalen, is er jaarlijks 5.000 tot 7.000 miljard dollar aan investeringen nodig. Zonder kapitaal van institutionele en private beleggers is dit niet mogelijk. Daarom zijn we daar als financiële instellingen achter gaan staan en hebben we ook de inzet van de overheid en de toezichthouder gevraagd. Niemand kan in zijn eentje de SDGs behalen, we moeten het samen doen.”

PGGM

PGGM is een pensioenuitvoeringsorganisatie die de pensioenen beheert van verschillende pensioenfondsen. PGGM beheert zo'n 205 miljard euro aan pensioenvermogen voor ruim 2,8 miljoen deelnemers. Bij PGGM werken 1408 medewerkers (1352 fte).

Mathijs de Meijer, mede-oprichter Nerdalize:

'Start-ups kunnen met innovatieve oplossingen komen'

"Ons idee is om de warmte van computerservers te benutten voor warm tapwater en verwarming in woningen. Wij plaatsen onze cloud-servers bij mensen thuis. Daarmee besparen we energie en dus CO₂-uitstoot. We verhuren de cloud aan bedrijven en instellingen die zware berekeningen moeten maken. Omdat wij geen grote hal hoeven te bouwen om onze servers te plaatsen, ligt onze cloud-prijs 50 procent lager dan de standaard data-centers.

In 2015 hebben we onze eerste pilot gedaan bij vijf huishoudens, samen met onze strategische partner Eneco. Bij die pilot zaten de servers in de radiatoren in de woonkamer. Inmiddels zijn we al weer een stap verder. We gebruiken de servers nu voor warm tapwater. Dat is efficiënter. Want elk huishouden heeft iedere dag warm water nodig, verwarming heb je alleen in de winter nodig. We maken wel een aansluiting op het centrale verwarmingssysteem, zodat de warmte desgewenst ook voor verwarming kan worden benut. Het levert huishoudens in totaal zo'n 300 euro per jaar aan energiebesparing op."

Wederzijdse betrokkenheid

"Toen we hier in 2015 met z'n drieën mee begonnen, Boaz Leupe, Florian Schneider en ik, wilden we iets doen waar we goed in zijn, wat economisch haalbaar is en waarmee we een bijdrage kunnen leveren aan de klimaatopgave. Dat is dus een van de zeventien SDGs, al wisten we dat toen nog niet.

Gelukkig gaat het goed. We hebben bijna 20 mensen in dienst en leuke klanten aan wie wij de rekenkracht van onze dataservers verhuren. Een van onze klanten is het Leiden University Medical Center. Zij gebruiken onze servers om berekeningen voor medicijnenonderzoek te doen. Ook hebben we een klant die zonnepanelen detecteert op luchtfoto's, met als doel de uitrol van zonnepanelen te bevorderen. Onze klanten zijn op hun manier dus ook bezig met de realisatie van de SDGs. Er is een grote wederzijdse betrokkenheid. En dat geldt ook voor de mensen bij wie we zo'n server hebben geplaatst. Die willen ook weten waar de warmte van hun tapwater voor is gebruikt.

We zijn nu bezig met crowdfunding voor een pilot met 42 woningen. Per huishouden plaatsen we acht processoren. Daar kun je heel wat rekenwerk

Door partnerschappen tussen grote bedrijven en slimme start-ups kunnen innovaties snel grote impact hebben

mee verzetten. Als dit lukt, breiden we de pilot uit naar 50 woningen en daarna gaan we het groot opschalen. Eerst in Nederland en wie weet ook daarbuiten. Voorwaarde is dat woningen een CV-installatie hebben en zijn aangesloten op het glasvezelnet.

Om de SDGs in 2030 te behalen, zijn er nog veel meer start-ups nodig

Dat zijn op dit moment 850.000 woningen. Er is dus een enorm groeipotentieel en dat zullen we ook nodig hebben. Datacenters gebruiken op dit moment 4 procent van het totale energieverbruik in de wereld. En hun energieverbruik verdubbelt elke vijf jaar.”

Strategisch partnerschap

“Wij hebben een strategisch partnerschap met Eneco, een energiebedrijf dat zelf ook in de groene hoek zit met wind- en zonne-energie. Eneco ondersteunt ons bij het opschalen van ons concept. Als de nieuwe pilot lukt, kunnen zij ons in contact brengen met huishoudens die ook interesse hebben in de servers. Voor Eneco is het interessant om met ons samen

te werken omdat wij als start-up heel wendbaar en snel zijn. Wij zijn een speedboot, zij een olietanker. Als het nodig is, kunnen wij onze koers en strategie snel wijzigen, zoals wij hebben gedaan door van de server-radiatoren over te stappen naar server-boilers.

Om de SDGs in 2030 te behalen, zijn er nog veel meer start-ups nodig die op allerlei gebieden met innovatieve oplossingen komen. Er zullen echt grote veranderingen moeten plaatsvinden.

Door partnerschappen tussen grote bedrijven en slimme start-ups kunnen innovaties snel grote impact hebben.”

Onze klanten zijn op hun manier dus ook bezig met de realisatie van de SDGs

Nerdalize

Nerdalize heeft als missie om heel Nederland van gratis warmte te voorzien. Het bedrijf bouwt servers en plaatst die in woningen, waar ze voor warm tapwater en desgewenst verwarming zorgen. Daarmee bereikt Nerdalize twee doelen: een lagere energierekening voor huishoudens en duurzame datacenters. Nerdalize is in 2015 gestart en heeft 20 medewerkers in dienst. Het bedrijf heeft al verschillende innovatieprijzen gewonnen. De crowdfunding-actie is te vinden op www.nerdalize.com/join

Lara Muller,

director Public Affairs Boskalis:

‘Duurzaamheid is onze license to operate en license to grow’

“Boskalis houdt zich intensief bezig met duurzaamheid. Als maritiem concern vinden wij dat bij ons werk horen. Wij opereren wereldwijd in gebieden waar bijvoorbeeld koraalriffen, bultrugwalvissen en schildpadden voorkomen. Daar gaan we zorgvuldig mee om. En er is ook altijd een lokale bevolking waar we rekening mee houden.

Wij leggen de lat op het gebied van duurzaamheid hoog. We blazen alleen niet hoog van de toren; dat past niet in onze aard. Toch worden we ons er meer en meer van bewust dat we een verhaal te vertellen hebben.

Wij gaan vaak verder dan wat strikt genomen onze verantwoordelijkheid is, omdat wij een grote verantwoordelijkheid voelen voor people en planet. Duurzaamheid is onze license to operate en license to grow.”

Building with nature

“Samen met de sector, TNO en de technische universiteiten hebben wij ruim tien jaar geleden het Ecoshape consortium opgericht waarin we alternatieve methoden voor kustversterking en het aanleggen van land ontwikkelen. ‘Building with nature’ noemen we dat. Dat doen we bijvoorbeeld in Indonesië, een land dat dreigt weg te zakken door-

dat de kustlijn langzaam erodeert en grondwater wordt onttrokken. Er zijn al diverse dorpen verdwenen. Wij versterken de kust door op een natuurlijke wijze land aan te leggen en de mangrovebossen te herstellen. We werken samen met de lokale bevolking aan duurzaam landgebruik, om daarmee ook de oorzaak van de kust erosie aan te pakken, bijvoorbeeld door kansen te scheppen voor garnalenvissers.”

Aandacht voor positieve impact

“Er is veel aandacht voor de negatieve impact die bedrijven in het buitenland zouden hebben. Natuurlijk moeten sociale en milieurisico's zo goed mogelijk gemanaged worden, maar er is ook een andere kant aan het verhaal. Ik zie veel bedrijven die er alles aan doen om een positieve impact te hebben, inclusief zichzelf. Wij liggen mijlen ver voor op onze buitenlandse concurrenten als het om duurzaamheid gaat en onderscheiden ons op dat vlak.

In Oman ontwikkelen wij op dit moment een nieuw havengebied aan de rand van een woestijn.

Het plan dat wij hiervoor hebben gemaakt, gaat niet alleen over technische, maar ook over ecologische en sociaal economische aspecten. We zetten ons in om samen met de overheid kansen te scheppen voor de lokale bevolking

Wij gaan vaak verder dan wat strikt genomen onze verantwoordelijkheid is

door werkgelegenheid te scheppen en trainingen op te zetten. Wij huren zoveel mogelijk lokale mensen in en bieden hen eerlijk betaald werk onder goede arbeidsomstandigheden. Waar mogelijk maken wij gebruik van plaatselijke leveranciers. Natuurlijk is het ook in ons eigen belang dat een project draagvlak heeft bij de lokale bevolking en dat we problemen ombuigen naar kansen. Maar het past ook bij wie wij zijn en hoe wij willen werken.

Wij nemen verantwoordelijkheid voor hoe een projectomgeving erbij staat als wij weer vertrekken. Wij willen dat onze aanpak economische, ecologische en sociale impact heeft.”

Uitdagingen

Op ieder project wordt onze Code of Conduct nageleefd en gehandhaafd, in lijn met de internationale spelregels op het gebied van corporate social responsibility. De OESO Richtlijnen voor Multinationals zijn ons uitgangspunt. Als het gaat om onze leveranciers, hebben wij invloed om dit af te dwingen.

Wij liggen mijlen ver voor op onze buitenlandse concurrenten als het om duurzaamheid gaat

Als het gaat om onze opdrachtgevers, is onze invloed veelal beperkt. Bij projecten waar wij de gelegenheid krijgen om zelf de relaties met de gemeenschap en de stakeholders te organiseren, verloopt dit over het algemeen goed. Maar soms wil een opdrachtgever of lokale autoriteit dat bij zichzelf houden. In dat geval is onze invloed eenvoudigweg beperkt. Het gebeurt echter steeds vaker dat de opdrachtgever ons vraagt om het project in volle breedte aan te pakken, dus ook op de sociale en economische aspecten. Op dat vlak hebben wij een specifieke aanpak ontwikkeld en veel ervaring opgedaan.”

Kansen voor bedrijven

“De SDGs bieden business opportunity’s voor het hele Nederlandse bedrijfsleven. Als ieder bedrijf zijn kerncompetenties inzet, kunnen we samen op alle SDGs progressie bereiken. Daar is volgens ons geen wetgeving voor nodig. In onze wereldwijde sector zijn Nederlandse bedrijven het meest vooruitstrevend op het gebied van duurzaamheid. Wetgeving betekent al snel beperkingen en een ongelijk speelveld. Laten we SDGs vooral als kans zien. Voor het bedrijfsleven, kennisinstituten, de overheid en de samenleving als geheel. Maak als overheid geld vrij om projecten die bijdragen aan de realisatie van de SDGs tegen gunstige condi-

ties uit te voeren. Geef het bedrijfsleven een reden om zich in te zetten. Als bedrijven kansen zien, gaan ze vanzelf hard lopen. Daarmee vergroten we onze positieve impact in de wereld en creëren wij ‘shared value’: waarde voor de samenleving en waarde voor de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven”.

Als ieder bedrijf zijn kerncompetenties inzet, kunnen we samen op alle SDGs progressie bereiken

Boskalis

Boskalis heeft ruim 100 jaar ervaring in waterbouw, kustbescherming en landaanwinning.

Het hoofdkantoor is gevestigd in Papendrecht. Boskalis heeft een vloot van meer dan 900 eenheden (vaartuigen en drijvend materieel), is actief in 90 landen en telt ruim 11.000 medewerkers.

Atzo Nicolai,

President DSM Nederland:

‘Bedrijven nemen steeds meer verantwoordelijkheid’

“Wij hebben al de activiteiten van DSM langs de meetlat van de SDGs gelegd en gekeken aan welke doelen wij bijdragen. We dragen aan alle doelen bij maar met name aan Geen honger, Goede gezondheid en welzijn voor iedereen, Schone en betaalbare energie, Duurzame productie- en consumptiepatronen en Tegengaan van klimaatverandering. In al onze activiteiten is duurzaamheid de kernwaarde en ook een belangrijke aanjager van groei. Wij kijken wat de belangrijkste wereldwijde uitdagingen en trends zijn en vervolgens wat wij aan kennis en ervaring in huis hebben om daarop in te spelen.”

Van gezondere voeding tot duurzame consumptie

“Eén van onze doelen is voeding gezonder maken. We verrijken bijvoorbeeld rijst met vitamines en mineralen zodat mensen die rijst als basisvoedsel consumeren gezondere voeding binnenkrijgen. Ondervoeding door gebrek aan gezonde voedingsingrediënten wordt wel hidden hunger genoemd. Ongeveer een derde van de totale wereldbevolking lijdt daaraan. Samen met het World Food Program van de Verenigde Naties proberen wij mensen toegang te geven tot gezondere voeding, verrijkt met micronutriënten. Daarnaast streven we ernaar andere voedingswaren

gezonder te maken, bijvoorbeeld door vervangers van zout en suiker te bedenken en te produceren.

Wij dragen ook bij aan de SDG's op het gebied van klimaat en energie. In de Verenigde Staten bijvoorbeeld werken we aan een tweede generatie biobrandstof. In een fabriek in Iowa wordt het oneetbare deel van maisplanten, zoals stengels en bladeren, in een biotechnologisch proces omgezet in cellulose ethanol, een biobrandstof. De energiebehoefte voor onze activiteiten in Nederland kopen we binnenkort in van Windpark Krammer, een initiatief van tweeburgerwindcoöperaties. Inmiddels hebben we ook een overeenkomst met Windpark Bouwdokken. Straks halen we de helft van onze totale elektriciteitsbehoefte in Nederland uit windenergie.

Een ander aardig voorbeeld is een project waarin we een ingrediënt voor diervoeding ontwikkelen dat de methaanuitstoot van koeien beperkt. De groei van de wereldbevolking brengt een toenemende behoefte aan zuivelproducten met zich mee. Dat betekent meer vee en dus meer uitstoot van methaan. Als we die uitstoot op een slimme manier weten te beperken, heeft dat een significante impact op het broeikasgaseffect.

Onze producten, kennis, innoverend vermogen en technologieën dragen

Straks halen we de helft van onze totale elektriciteitsbehoefte in Nederland uit windenergie

ook bij aan duurzame consumptie en productie wereldwijd. Een paar voorbeelden: wij hebben een technologie ontwikkeld die 100 procent recyclebaar tapijt kan maken uit één materiaal. Ieder jaar belanden tonnen tapijt op de afvalhoop. Met onze technologie maken we een einde aan tapijtafval wereldwijd. Ook maken wij het sterkste vezel ter wereld voor cargonetten voor vliegtuigvrachten. Daardoor gaan netten langer mee, wordt kerosine bespaard en CO₂-uitstoot verminderd.”

Meerjarenstrategie

“Er zit geen tegenstelling tussen ons verdienmodel en onze visie op maatschappelijke verantwoordelijkheid. Sommige activiteiten komen voort uit ons verantwoordelijkheidsgevoel. Vaak is duurzaamheid ons verdienmodel. Er zit soms wel een spanning tussen de korte en de lange termijn. Onze strategie is een meerjarenstrategie: wij willen waarde toevoegen voor onze stakeholders, ook voor de langere termijn. Om die strategie te verwezenlijken, moeten we onze aandeelhouders

ervan overtuigen dat we op de goede weg zijn. Daarvoor moeten we ook steeds op de korte termijn goede resultaten laten zien.”

Overheid als partner

“Wij zien de overheid als belangrijke partner. Wij pleiten niet zozeer voor minder regels, maar wel voor slimme regels. Het helpt ons enorm als de overheid op een goede manier normen stelt en standaarden bepaalt op het gebied van duurzaamheid, veiligheid, gezondheid, CO₂-uitstoot en circulariteit. Dat kunnen stimulansen zijn voor innovatie. Een nieuwe standaard legt druk op bedrijven die nog nauwelijks met innovatie bezig zijn en bevordert de kansen voor bedrijven die wel met duurzame innovatie bezig zijn.

De overheid maakt eigenlijk al jaren een terugtrekkende beweging. Het bedrijfsleven neemt steeds meer verantwoordelijkheden. Bij het Klimaatakkoord van Parijs heeft het bedrijfsleven zelfs een voortrekkersrol gespeeld. De rol van het Nederlandse bedrijfsleven is de laatste tien jaar ook veel belangrijker geworden. DSM is bijvoorbeeld lid van de Dutch Sustainable Growth Coalition, een samenwerkingsverband van acht grote bedrijven die echt een verschil willen maken op het gebied van duurzaamheid en daar ook zelf verantwoordelijkheid in nemen.

Als je kijkt naar de concurrentiepositie van Nederland en het innovatieklimaat, dan doen we het in Nederland heel goed. Het niveau van kennis en technologie is hoog en we hebben een sterke samenwerkingscultuur. Publiek-private samenwerking zal alleen maar belangrijker worden. We moeten het als bedrijven en overheid samen doen. Ik heb niet de illusie dat we in 2030 klaar zijn met de zeventien SDGs. Het zal nooit klaar zijn.

Maar er is wereldwijd een besef dat er nu dingen moeten veranderen. Een president in de Verenigde Staten die het daar niet mee eens is, is in mijn ogen een hick-up in de tijd. Er is een brede, internationale beweging die een groot verantwoordelijkheidsbesef heeft en de aarde beter wil maken, voor huidige en toekomstige generaties. Die beweging gaat door.”

DSM

DSM is mondiaal actief op het gebied van gezondheid, voeding en materialen. DSM verbindt Life Sciences en Materials Sciences met elkaar. Daarmee werkt het concern aan economische welvaart, milieuverbetering en maatschappelijke vooruitgang en creëert het duurzame waarde voor al zijn stakeholders. DSM telt wereldwijd ongeveer 25.000 medewerkers.

Bij het Klimaatakkoord van Parijs heeft het bedrijfsleven zelfs een voortrekkersrol gespeeld

Meiny Prins, ceo Priva:

'De toekomst wordt beter'

"Beter rendement voor onze klanten met minder gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Dat is waar we bij Priva continu naar streven. Wij leveren slimme regeltechniek voor gebouwen, zodat verwarming en koeling veel minder energie kosten. Daarnaast leveren wij ook regeltechniek voor kassen, zodat planten de juiste hoeveelheid water en voeding krijgen, die daardoor hogere productie leveren met minder gebruik van natuurlijke hulpbronnen. In de glastuinbouw wordt al 90 procent van het water hergebruikt. Wij werken ook aan nieuwe, integrale oplossingen voor een klimaatneutrale maatschappij: zoals de implementatie van smart grids en hergebruik van afvalwater voor voedselproductie.

Ik ben ervan overtuigd dat Nederland een belangrijke rol kan spelen in het oplossen van de grote problemen op het gebied van klimaat, water, voedsel en mobiliteit. In 2014 ben ik begonnen met een website over de Sustainable Urban Delta. Daar staan voorbeelden op van integrale oplossingen.

Er zijn veel innovatieve krachten in Nederland en er liggen grote kansen voor Nederlandse bedrijven in de wereld, maar dan hebben we wel een gezamenlijke visie op de toekomst nodig.

Priva wil aan die nieuwe ontwikkelingen bijdragen. Daarmee dragen we ook bij aan de realisatie van de SDGs. Wij doen zaken met meer dan 100 landen en hebben zestien vestigingen in onder meer West-Europa, China, Californië, Noord-Amerika en Canada. Wij brengen voedselproductie, werken en wonen in een slimme omgeving bij elkaar."

De verandering gaat door

"De technische mogelijkheden die er nu al zijn en die de komende jaren verder worden ontwikkeld, kunnen de wereld redden. Het kan heel goed zonder fossiele brandstoffen. Door slimme toepassing van data-analyse en automatisering kunnen we het energiegebruik zeker halveren. En voor de helft die overblijft, gebruiken we duurzame, decentraal opgewekte energie.

Dit vraagt wel dat we werelden met elkaar verbinden in een circulaire economie. Veel problemen kunnen worden opgelost door steden en gebieden op te knippen in decentrale, kleinschalige, zelfvoorzienende eenheden.

Het probleem is dat die ontwikkeling wordt vertraagd doordat oude systemen en belangen hardnekkig in stand worden gehouden. Er wordt bijvoorbeeld nog steeds voor miljarden subsidie verstrekt aan de industrie rond fossiele brandstoffen. En via Europese

Nederland kan een belangrijke rol spelen in het oplossen van de grote problemen op het gebied van klimaat, water, voedsel en mobiliteit

landbouwsubsidies houden we een systeem in stand waarbij we in Europa land braak laten liggen, terwijl we in Brazilië regenwouden kappen om soja-bonen te verbouwen voor het veevoer voor Europese varkens en koeien.

Toch gaan de veranderingen sneller dan we denken. Oude systemen worden onvermijdelijk afgebroken. Dat verklaart ook de onrust die we in deze tijd in veel landen zien. Een deel van de mensen houdt krampachtig vast aan het oude, terwijl de ontwikkelingen niet te stoppen zijn.”

Trump houdt de steden niet tegen

“Als ik goed om me heen kijk, zie ik drie trends. De eerste is dat alles wat geen waarde meer toevoegt, ophoudt te bestaan. Banken, oliemaatschappijen en huisartsen bijvoorbeeld. De techniek maakt veel functies overbodig.

De tweede trend is dat grote steden de aanjagers van duurzaamheid worden. Steden als San Francisco en New York

laten zich niet tegenhouden door president Trump die zich terugtrekt uit het Klimaatakkoord van Parijs, maar trekken hun eigen plan. En dat geldt voor alle metropolen in de wereld. Neem een metropool als Shanghai met 27 miljoen inwoners. En de Yangtze River Delta, waar Shanghai in ligt, met 65 miljoen inwoners. Zo’n megastad moet oplossingen vinden voor de voedselvoorziening, voor water, energie en mobiliteit en voor een groene leefomgeving.

Steden als San Francisco en New York laten zich niet tegenhouden door president Trump

De derde trend is dat technologische doorbraken de komende tien jaar de hele wereld op z’n kop gaan zetten. Denk aan de verdergaande digitalisering, robotica, nanotechnologie, big data en het internet of things. Alles wordt aan alles gekoppeld, kennis wordt direct toegankelijk, alles kan veel beter worden aangestuurd.

De komende tien jaar worden vast moeilijk en onzeker, maar de toekomst wordt beter; dat staat als een paal boven water. Daarom ben ik jaloers op

de jongeren van deze tijd. Er zullen banen door de nieuwe technologie verdwijnen, maar er komen ook zeker banen voor terug.

Om de positieve ontwikkelingen te versnellen, hebben bedrijfsleven en politiek elkaar hard nodig.

Als het gaat om energie, water of voedselvoorziening heeft de overheid de laatste stem, maar helaas loopt zij vaak achter. Kijk naar aanbestedingen in de publieke sector. Er wordt nog te vaak alleen naar de prijs gekeken, in plaats van naar de totalcost of ownership. Het kost geld en inspanning om ruimte te maken voor veranderingen, maar de opbrengsten zullen groter zijn dan die inspanningen.”

Priva

Priva ontwikkelt en levert wereldwijd producten en diensten voor duurzame, vernieuwende klimaatbeheersing en procesbeheer, in de tuinbouw, utiliteit en industrie. Het Westlandse familiebedrijf streeft ernaar zo efficiënt mogelijk gebruik te maken van schaarse natuurlijke hulpbronnen, zoals water en energie. In 2009 kende het Wereld NatuurFonds (WNF) de CleanTechStar Award aan Priva toe. Bij Priva werken 450 medewerkers.

Om de positieve ontwikkelingen te versnellen, hebben bedrijfsleven en politiek elkaar hard nodig

5 Voorbeelden van bedrijven en branches

► **N**a een verkennende uitvraag aan de achterbannen van de verschillende ondernemersorganisaties naar hun ervaringen en inspanningen op het gebied van de SDGs, kwam een lading van spontane reacties terug. Hieronder de samenvatting van al die reacties.

ABN Amro

De belangrijkste SDGs waar ABN Amro aan wil bijdragen, zijn: eerlijke en sociale economische groei, duurzame productie en consumptie en klimaatverandering stoppen. Een paar voorbeelden waarop de bank daar vorm aan geeft. In juni 2016 hebben ABN Amro en FMO (de Nederlandse Ontwikkelingsbank) het FMO Privium Impact Fund gelanceerd: een fonds dat leningen beschikbaar stelt voor internationale opkomende markten. Ook financiert ABN Amro de mest-coöperatie Jumpstart, een initiatief van Friesland Campina met als doel om in 2017 200 biomassa-installaties te bouwen voor de productie van biogas en dit voor 2020 uit te breiden tot 1000 installaties. De bank speelt ook een cruciale rol in de financiering van offshore windparken, zoals Gemini (2014), Nordsee One (2015) Galloper (2015) en Merkur Offshore (2016).

Achmea

Achmea draagt via allerlei initiatieven bij aan verschillende SDGs. Een aantal voorbeelden.

De Achmea Foundation investeert in initiatieven die de sociaaleconomische

omstandigheden verbeteren van mensen in een achterstandssituatie, zowel in Nederland als in ontwikkelingslanden. Achmea belegt in fondsen die zich richten op schone technologie, duurzame energie en micro-financiering en heeft de tabaksindustrie uitgesloten van beleggingen. Via Achmea Zorgparticipaties wil Achmea initiatieven en innovaties in de zorg stimuleren en mogelijk maken.

De verzekeraar is niet alleen actief op de zorgmarkt. Ze faciliteert de deeleconomie door de mogelijkheid voor delen op te nemen in de dekking van verzekeringen of door speciale verzekeringen voor deelplatforms te ontwikkelen. Achmea werkt ook nauw samen met Amsterdam Rainproof om te onderzoeken op welke plaatsen in de stad maatregelen moeten worden genomen om toekomstige schade door wateroverlast/ waterschade te voorkomen.

Agriplace

Agriplace is een wereldwijd platform voor agrarische ondernemers, auditoren, standaard-zettende organisaties zoals Global G.A.P. (Good Agricultural Practice) en bedrijven in de agrifood. Al deze partijen hebben baat bij een centraal platform dat het eenvoudiger maakt aan certificeringseisen te voldoen. Dit gebeurt via efficiënt databeheer voor het gehele proces van veld tot vork, door gegevens opnieuw te gebruiken en daarmee tijd te besparen voor het behalen van meerdere certificaten. Door de uitwisseling van infor-

matie en kennis en door deze kennis en informatie toegankelijker te maken voor agrarische ondernemers, draagt het platform bij aan het transparant maken van de voedselketen en stimuleert het de verduurzaming ervan.

Ahold Delhaize

Ahold Delhaize kent een rijke historie in duurzaam ondernemen. De "Better Together" strategie draagt concreet bij aan SDGs zoals in een 'gezonder leven en welzijn', 'verantwoorde consumptie en productie', 'klimaatbescherming' en 'duurzame inkoop van grondstoffen'. En Ahold Delhaize heeft concrete targets geformuleerd richting 2020 (<https://www.aholddelhaize.com/en/investors/financial-information/annual-reports>). In 11 landen lopen initiatieven met partners in de supply chain: van samenwerking met voedselbanken tot onderwijs- en gezondheidsprojecten in Afrika door de Albert Heijn Foundation met lokale groente- en fruit leveranciers. In de eigen bedrijfsvoering wordt gestreefd naar vermindering afval en verhogen hergebruik door bijvoorbeeld afval om te zetten in energie. Voedselverspilling moet voorkomen worden. Niet meer verkoopbare producten worden via de zogenaamde "ladder van Moerman" maximaal verwaard. Daarbij gaat het ook om verantwoordelijkheid nemen in de keten, in de winkels, de supply chain maar ook naar leveranciers en consumenten. Het gebruik van zonne-energie en meer duurzame koelinstallaties in de winkels draagt bij aan minder CO₂-uitstoot. Purmerend kent

de meest duurzame supermarkt van Europa: 100 procent CO₂-neutraal en levert opgewekte energie aan naastgelegen winkels. Samenwerken met lokale partijen voor een blijvende impact is van belang. Neemt het 'Platform ondernemers voor een gezond Amsterdam', waarin de lokale Albert Heijn de klant helpt in het maken van een gezondere keuze.

Alliander

Alliander neemt deel in het Platform Groene Netten, een coalitie van 8 infrabedrijven die intensief samenwerken op verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering. In 2017 heeft Alliander gekozen voor vier SDGs die nauw aansluiten bij haar maatschappelijke taak en strategie: 7,8, 11 en 12. Het gaat om inspanningen op duurzame intelligente netten, energieneutrale en circulaire hoofdkantoren, de ontwikkeling van een circulaire slimme meter, circulaire kabels, transformatoren en veiligheidskleding, samenwerking op Sustainable Cities en maatschappelijke dienstverlening op elektrische mobiliteit en warmtenetten. Hierbinnen zal gerapporteerd worden op de belangrijkste indicatoren.

ANVR

ANVR, brancheorganisatie voor Nederlandse reisondernemingen, verzorgt 90 procent van de georganiseerde vakanties. ANVR werkt met Travelife, een training-, management- en rapportagesysteem dat reis-ondernemingen ondersteunt bij hun duurzaamheidsprestaties. De Travelife-criteria omvatten zo'n 200 criteria op het gebied van sociale en milieu-issues en bestrijken zowel mensenrechten, arbeidsomstandigheden alsook milieu en natuur. Het systeem is erkend door de Global Sustainable Tourism Council en de UN-WTO, en omvat alle internationale richtlijnen op het gebied van toerisme. Door invulling te geven aan de Travelife-criteria draagt een reisonder-

neming bij aan de SDGs. De keuze voor lokale gidsen en reisleiders draagt bijvoorbeeld bij aan Armoedebestrijding, Eerlijke groei en werkgelegenheid en Duurzame productie en consumptie. ANVR heeft samen met NHTV, instituut voor internationaal hoger onderwijs in Breda, een carboncalculator ontwikkeld. De calculator helpt bedrijven om carbon management toe te passen, om CO₂-reducties voor hun reisproduct tot stand te brengen en CO₂-compensatie toe te passen.

Arcadis

Arcadis wil met haar strategie Improving the quality of life een bijdrage leveren aan alle SDGs, met name Schoon drinkwater en goede sanitaire voorzieningen (SDG6) en Leefbare, duurzame steden (SDG11). Een goed voorbeeld is het Wuhan Sponge City project: Arcadis ondersteunt de Water Authority van Wuhan (12 miljoen inwoners) bij de invoering van het nationale klimaatprogramma Sponge City. De pijlers daarvan zijn: voorkomen van wateroverlast, stimuleren van waterhergebruik, verbeteren van de waterkwaliteit en oplossen van het droogteprobleem. Wuhan ligt op het knooppunt van de Jangtsekiang en Han-rivier. De afgelopen jaren kwam Wuhan regelmatig in het nieuws door vervuiling van de rivieren door chemicaliën. De drinkwatervoorziening dreigde daardoor in gevaar te komen. Wuhan is de eerste van in totaal zestien geplande Sponge Cities in China. Ook via haar samenwerking met UN-Habitat, in de vorm van missies naar gebieden waar zij met haar expertise een bijdrage kan geven, levert Arcadis een concrete bijdrage aan het komen tot een vanuit sociaal en milieu oogpunt duurzame leefomgeving voor iedereen.

BlueCity

BlueCity is een circulaire broedplaats in Rotterdam waar innovatieve be-

drijven, veelal start-ups, actief zijn. Ze koppelen er hun reststromen aan elkaar en dragen bij aan de circulaire economie. De bedrijven zijn gevestigd in het voormalige zwembad Tropicana. Voor de herontwikkeling is voor 90 procent gerecycled materiaal gebruikt. Er wordt bijgedragen aan een economie waarin afval niet bestaat. Dit initiatief past bij de doelstelling van de gemeente Rotterdam om samen met bewoners, organisaties en bedrijven te werken aan een betaalbaar, betrouwbaar en duurzaam verwarmde stad in 2050.

BNA

De Branchevereniging Nederlandse Architectenbureaus (BNA) kan talloze voorbeeldprojecten noemen die bijdragen aan de realisatie van SDGs, zowel nationaal als internationaal. Neem de Nederlandse bijdrage aan de opbouw van veerkrachtige steden (Resilient Cities) na de verwoestingen die orkaan Sandy in 2012 aan de Amerikaanse oostkust aanrichtte. Of Nederlandse projecten op het gebied van energie (Nul op de Meter), cradle2cradle, energiebesparing (The Edge, Amsterdam) of hergebruik (Kleiburgflats Amsterdam).

BNGU

Vanuit een aantal uitvaartondernemers aangesloten bij de Branchevereniging Gecertificeerde Nederlandse Uitvaartondernemingen (BNGU) hebben de stichting GreenLeave opgericht met als doel de uitvaart te verduurzamen. De uitvaartverzorger heeft daarin een belangrijke gids-functie. Op drie manieren geven uitvaartondernemers binnen GreenLeave op praktische manier invulling aan duurzaamheid. Door de meest duurzame keuzes van het moment aan te bieden aan klanten gebaseerd op duidelijke criteria, getoetst door Stichting Natuur & Milieu. Door de branche en leveranciers te stimuleren nog meer duurzame opties te ontwikkelen. En doordat alle bij

GreenLeave aangesloten uitvaartondernemers werken volgens vijf kernprincipes van duurzaam ondernemen. Ondermeer op het gebied van goed werkgeverschap en duurzame inkoop. Ook is voor tien onderdelen van de uitvaart onderzocht wat de sociale- en milieuaspecten zijn, en zijn criteria opgesteld voor duurzame alternatieven ([zie ook www.greenleave.nu](http://www.greenleave.nu))

Bouwend Nederland

De bouwsector in Nederland werkt met name aan de SDGs Innovatie en duurzame infrastructuur, Beschikbare kennis voor iedereen en Leefbare, duurzame steden. Zo moeten nieuw aan te leggen bruggen of sluizen energieneutraal gaan functioneren. Na de Ramspolbrug bij Kampen, voor zover bekend de eerste brug ter wereld die tijdens de hefbewegingen zelf alle energie opwekt die nodig is om te kunnen functioneren, worden bijvoorbeeld ook de Beatrixsluis bij Nieuwegein en de sluis bij Terneuzen energieneutraal. En dat geldt ook voor het traject van de A6 bij Almere dat tussen 2017 en 2020 wordt verbreed. In de buurt van het wegtraject worden zonnepalen geplaatst die net zo veel energie leveren als nodig is voor de verlichting en het verkeersmanagementsysteem op de weg.

Een voorbeeld van natuur-inclusief bouwen is de nieuwe A4 tussen Delft en Schiedam, de '1e Honey Highway ter wereld'. Eind 2015 werden de 6 km lange berm en ingezaaid met biologisch bloemenzaad. De bloemrijke berm moeten bij voldoende voedsel bieden om te kunnen overwinteren. En in de Amsterdamse woonwijk Amstelkwartier wordt de eerste energieneutrale woontoren gebouwd.

De toren, 73 meter hoog en 160 huurappartementen, wordt in het voorjaar van 2018 opgeleverd aan Amvest Investment Management. Het gebouw is dankzij een combinatie van optimale isolatie, energiebesparende

installaties en 2500 m2 zonnepanelen energieneutraal.

Centrale Organisatie voor de Vleessector COV

De Nederlandse vleesbranche (COV) zet stevig in op een optimale balans tussen maatschappelijke verwachtingen en gezond economisch perspectief. In de Toekomstvisie die de branche eind 2016 heeft gepresenteerd wordt enerzijds het economisch perspectief in beeld gebracht, maar wordt tegelijkertijd de focus gelegd op het maatschappelijk verantwoord produceren, op de innovatieve kracht, een constante, gegarandeerde kwaliteit van het product en een duurzame productie in de gehele keten. Dat zijn pijlers voor de goede reputatie van het Nederlandse vlees en het succes op markten in Europa en daarbuiten, nu en in de toekomst.

Centraal staan komende jaren het optimaal borgen van de integriteit, het werken aan meer transparantie, maar ook het verder versterken van (keten)kwaliteitssystemen, het helpen beheersen van het resistentievraagstuk van antibiotica, het duurzaam circulair produceren waarbij optimaliseren van mestgebruik een prioriteit is.

Croda

Croda produceert halffabrikaten voor industrie en consumenten wereldwijd. Croda maakt gebruik van vetzuren die ter plaatse worden geproduceerd door hydrolyse van natuurlijke oliën en vetten. Als co-product ontstaat glycerinewater. Om het glycerinewater beter te benutten is een vergistingsinstallatie gebouwd die het omzet in biogas, een bron van hernieuwbare energie. Het biogas wordt in plaats van aardgas gebruikt voor de productie van stoom en elektriciteit voor de Goudse productielocatie van het bedrijf. Slib dat overblijft na vergisting wordt gecomposteerd, de waterfractie wordt

ter plaatse verder behandeld in de afvalwaterzuiveringsinstallatie van de fabriek. Daarmee wordt het glycerinewater dus omgezet in drie hernieuwbare grondstoffen: biogas, schoon water en compost voor de landbouw. Dit draagt bij aan diverse SDGs waaronder Klimaatactie en een Circulaire economie.

De Volksbank

De Volksbank wil conform haar strategie en visie een bijdrage leveren aan de SDGs Geen armoede, Goed werk en economische groei en Klimaatactie. De Volksbank wil dat het aantal klanten dat financieel zelfredzaam is toeneemt. Daarom geeft zij bijvoorbeeld via Preventief beheer budgethulp om te voorkomen dat klanten in betalingsproblemen komen. Ook biedt zij trainingsprogramma's en cursussen voor volwassenen en kinderen om hen te leren omgaan met geld. De Volksbank wil daarnaast een goed werkgever zijn die verantwoord investeert en bijdraagt aan brede maatschappelijke welvaart en groei. Enkele voorbeelden: via het merk Regiobank richt de bank zich op leefbaarheid in dorpen en kleine steden, en via het merk ASN draagt ze bij aan leefbaar loon voor medewerkers van kledingbedrijven en hun toeleveranciers in ontwikkelingslanden. De Volksbank wil bovendien in 2030 een klimaatneutrale bank zijn. Niet alleen in de eigen bedrijfsvoering, maar ook via de activiteiten die zij financiert. Daarom biedt zij particulieren extra krediet en financieringsruimte aan voor de verduurzaming van hun woning.

Dutch Sustainable Growth Coalition

De Dutch Sustainable Growth Coalition wordt geleid door de ceo's van acht Nederlandse multinationals: AkzoNobel, DSM, FrieslandCampina, KLM, Unilever, Shell, Philips en Heineken. Zij zijn

ervan overtuigd dat de veranderingen en innovaties op gebieden als energievoorziening, grondstofgebruik en voedselsystemen Nederland een nieuw toekomstperspectief kunnen bieden. Doel is deze transitie in Nederland versnellen en ook internationaal aanjagen door de ontwikkeling van duurzame bedrijfsmodellen. De strategie draait om shape, share and stimulate:

Shape

De bedrijven ontwikkelen zelf duurzame bedrijfsmodellen en ondernemen actie om de omslag in hun eigen sector, productieketens en bedrijf vorm te geven. Zoals de omslag naar duurzame

energiebronnen en een circulaire economie.

Share

Via publicaties en bijeenkomsten wil de coalitie voorbeelden en ervaringen delen, duurzaam leiderschap verder aanmoedigen en de dialoog over complexe noodzakelijke transitie stimuleren. Nationaal en internationaal.

Stimulate

De coalitie jaagt het debat aan met concrete aanbevelingen 'that will move the boundaries' om de transitie naar een duurzame, circulaire en inclusieve samenleving in ons land te versnellen

EnvelopeBook

EnvelopeBook is gespecialiseerd in het hergebruiken van enveloppen en briefpapier die overblijven na een logoverandering of verhuizing bij een bedrijf. Deze papieren worden verwerkt tot aantekeningenboekjes en blocnotes. EnvelopeBook draagt daarmee bij aan de SDGs schoon drink water, fatsoenlijke banen en economische groei en duurzame consumptie en productie. Het papier wordt direct hergebruikt, wat heel veel watergebruik bij het recyclen van papier bespaart. De productie van de aantekeningenboekjes en blocnotes vindt plaats bij lokale bedrijven en waar mogelijk in samenwerking met sociale werkplaatsen. Alle producten bestaan voor ten minste 90 procent uit hergebruikt materiaal.

Elsevier

Elsevier biedt informatie en analyses die instellingen en professionals helpen om wetenschap te bevorderen en de gezondheidszorg te verbeteren. Elsevier wil continu de grenzen van kennis verleggen, tot voordeel van de mensheid. In september 2015 publiceerde Elsevier het rapport SustainabilityScience in a Global Landscape. Het rapport analyseert waar de wetenschap op het punt van duurzaamheid staat en in hoeverre bedrijven en onderzoeksinstituten bijdragen aan de Wereldagenda van de Verenigde Naties. Het rapport wil de dialoog tussen samenleving en wetenschap in het kader van de SDGs ondersteunen.

Energie-Nederland

Energie-Nederland heeft in januari 2017 een overzicht van 35 energieke innovaties gepresenteerd die bijdragen aan duurzame en betaalbare energie en daarmee de klimaatverandering aanpakken. Doel van de branche is om door slimme oplossingen, energiebesparing en meer opwekking en levering van schone, duurzame energie tot

een elektriciteitsvoorziening te komen waarbij geen CO₂ meer wordt uitgestoten. Voorbeelden zijn Warmetruieidag van Greenchoice (de thermostaat 1 graad lager), de Intelligente thermostaat Toon van Eneco, de Proeftuin Energiekoplopers en het Powerhouse van Essent, het snellaadstation voor elektrische auto's van NLE en het project Powerpeers van Nuon.

Zie ook www.energie-nederland.nl

Federatie Nederlandse Rubber- en Kunststofindustrie (NRK)

De Federatie NRK maakt rubber- en kunststof verpakkingen en leidingsystemen en levert daarmee een bijdrage aan veel SDGs. Bijvoorbeeld: kunststofverpakkingen beschermen voedsel goed en hygiënisch en vergroten de houdbaarheid. Dat geldt ook voor medicijnen, protheses, bloedzakken en disposables (single use-items). Kunststofverpakkingen en leidingsystemen zorgen voor schone voeding en water, minder verspilling van kostbaar water en een hygiënische afvoer van afvalwater en opslag van regenwater. De chemie-, rubber- en kunststofindustrie staat in de top 3 van innovatieve sectoren en investeerders in R&D. Kunststoffen zijn licht, industrieel, flexibel en demontabel en helpen energie besparen. Voor vrijwel alle stromen is een volwaardig recyclingsysteem voorhanden. Kunststoffen worden al voor 50 procent gerecycled in verpakkingen en voor 30 procent in totaal over alle toepassingen. De kunststofindustrie ontwikkelt producten die na gebruik meerwaarde hebben.

De lekkage van kunststoffen wordt bestreden door ontwerp, voorlichting en acties zoals Waste Free Oceans, NL Schoon en Operations Clean Sweep.

Hemels van der Hart

'Een betere wereld in 2030'. Dat is de titel van het rapport dat adviesbureau Hemels van der Hart begin 2017 uit-

bracht in het kader van zijn jaarlijkse communication on progress voor UN Global Compact waarvan het adviesbureau lid is. Het adviesbureau adviseert en stimuleert bedrijven om de SDGs in hun bedrijfsvoering te internaliseren. Ook draagt het bij aan de ontwikkeling van de Index Initiative: indexen met indicatoren die bedrijven stimuleren tot positieve verandering en impact, gerelateerd aan de SDGs. Met elke nieuwe index wordt ook de dialoog gestimuleerd. Een voorbeeld is de ontwikkeling van de Access to medicine index, waarmee de farmaceutische industrie inzicht geeft in de mate waarin mensen wereldwijd toegang hebben tot medicijnen. Dit draagt bij aan de SDG Gezondheid voor iedereen. Meer dan 2 miljoen mensen in de wereld hebben geen toegang tot medicijnen, zodat op dit punt nog veel verbetering mogelijk en nodig is.

IngenieursNL

De leden van branchevereniging IngenieursNL dragen via tal van projecten actief bij aan het realiseren van de SDGs. Hieronder voorbeelden van DWA, Sweegers en de Bruijn en Witteveen+Bos

- **Ingenieursbureau DWA** neemt rentmeesterschap als uitgangspunt: het in stand houden van de ecologische draagkracht van de aarde op de lange termijn door verduurzaming van energie. Het bureau is in tal van projecten betrokken bij de verduurzaming van de warmtevoorziening, bijvoorbeeld door 'slimme' energienetten: Smart ThermalGrid (STG). DWA ontwikkelt een energiemodel dat CO₂-reductie realiseert en ook energie tussen gebouwen uitwisselt. Ook voorzien de STG's in opslagmogelijkheden in combinatie met aanvullende warmte- of koudewinning uit natuurlijke lokale bronnen, zoals energie uit oppervlaktewater, asfalt en rioolgemalen. Voorbeeldprojec-

ten zijn het Bronnet voor Hengelo, Slim energienet Zaanstad en Hart van Zuid (Rotterdam).

- **Installatieadviesbureau Sweegers en de Bruijn** richt zich op duurzame energie en het ontwikkelen van een duurzame leef-/woonomgeving. Het bedrijf zet zich in voor de verlaging van de eigen CO₂-footprint, bijvoorbeeld door de inzet van hybride bedrijfswagen en door meer online te vergaderen. De meeste impact levert het bureau met de uitvoering van projecten, waarbij de grenzen van realiseerbare duurzaamheid worden gezocht. Een voorbeeld is de Kinder-campus in Den Bosch, gestart als een lowbudget project met het wettelijk duurzaamheidsminimum, en gerealiseerd als een EPC=0 gebouw.
- **Witteveen+Bos** heeft zeven duurzame ontwerpprincipes geformuleerd en die in het Kwaliteitshandboek verankerd: Beweeg mee met de natuur, Ontwerp voor nu en later, Haal het maximale uit de bron, Afval is grondstof, Werk met de omgeving, Haal meer uit het ontwerp en Combineer technische en maatschappelijke maatregelen. Voorbeelden van projecten die aan verschillende SDGs bijdragen, zijn Oosterweelverbinding Antwerpen, Ruimte voor de Rivier IJsseldelta Kampen, Waterbehandeling NCOC, Kademuurrenovatie Amsterdam en Mangrove restoratie Java.

Intend – Better Business

Intend helpt mkb-ondernemingen bij het ontwikkelen van een MVO-strategie en -plan. Dit gebeurt onder de naam Better Business. Een MVO-strategie versterkt de business case en draagt bijvoorbeeld bij aan een goede reputatie, klanttevredenheid en medewerkers betrokkenheid. MVO-activiteiten van mkb-ondernemingen variëren van het beperken van het gebruik van water, energie, grondstoffen en materialen

tot het ontwikkelen van normen op het gebied van gezondheid en veiligheid van de medewerkers en het stimuleren van MVO bij de leveranciers van het bedrijf (ketenverantwoordelijkheid). Hierdoor dragen mkb-ondernemingen bij aan diverse SDGs.

Ook versterkt een MVO-strategie de maatschappelijke betrokkenheid van bedrijven. Better Business biedt bedrijven de kans om samen te werken met Nederlandse goededoelenorganisaties zoals War Child, The Hunger Project, Wilde Ganzen en het Prins Bernard Cultuurfonds.

InRetail

InRetail is de grootste brancheorganisatie in de non-food detailhandel. Leden zijn actief in de woon-, schoenen- en modebranche. Het gaat zowel om multinationals als om het midden- en kleinbedrijf.

De sector krabbelt langzaam op uit de economische crisis en zit nu midden in een grote transitie vanwege de opkomst van internet en een vergrijzende ondernemerspopulatie. InRetail zet zich in om duurzame oplossingen te vinden voor de problemen van leegstand en verlies van werkgelegenheid. InRetail werkt aan de SDGs Fatsoenlijk werk en economische groei, Leefbare, duurzame steden en Verantwoord consumeren en produceren. Dat doet zij bijvoorbeeld door middel van het convenant Duurzame kleding en textiel (2016), projecten gericht op herstructurering van winkelgebieden, het ontwikkelen van circulaire businessmodellen en handel in (uitsluitend) duurzaam gekapt hout.

- **Textielconvenant en SDGs:** achter bijna elk kledingstuk dat verkocht wordt in Nederland zit een lange productieketen. Met het Convenant duurzame kleding en textiel is vorig jaar een grote stap gezet om de productieomstandigheden in deze keten structureel te verbeteren, zowel op

sector- als op bedrijfsniveau, conform de OESO richtlijnen. Hiertoe hebben INretail, MODINT en VGT, de drie brancheorganisaties in de mode, de handen ineengeslagen met vakbonden, overheid en NGO's.

Bron: www.inretail.nl

KNB

Koninklijke Nederlandse Bouwkeramiek (KNB) is de landelijke koepel voor fabrikanten van gebakken klei-producten zoals baksteen, keramische dakpannen en gebakken tegels. De sector draagt bij aan de SDG Herstel ecosystemen en behoud biodiversiteit. De sector heeft een alliantie gesloten tussen rivierverruiming, natuurontwikkeling en grondstofwinning (klei). Keramische bouwproducten, vooral bakstenen en dakpannen, worden van Nederlandse rivierklei gemaakt. De kleideeltjes worden vanuit de bergen door de rivieren meegevoerd richting Nederland. Daar bezinken de deeltjes in de uitwaarden van de rivier. Het winnen van de klei biedt niet alleen grondstof voor duurzame keramische bouwmaterialen, maar zorgt er ook voor dat overstromingen worden voorkomen. Door een goede samenwerking van de keramische industrie met kleiwinners en natuurbeschermers en dankzij een innovatieve delftechniek draagt kleiwinning inmiddels ook bij aan nieuwe natuur en een verbeterde biodiversiteit. De sector heeft in 2017 een nieuwe duurzaamheidsagenda opgesteld, met daarin onder meer een tijdspad voor het met een kwart terugdringen van het energiegebruik tijdens de productie. Ook wordt onderzocht welke bijdrage keramische materialen kunnen leveren aan zeer energiezuinige gebouwen.

KPMG

KPMG is sinds 2002 lid van UN Global Compact en zet zich op verschillende manieren in voor de global goals.

KPMG Global Citizenship heeft bijvoorbeeld in samenwerking met UN Global Compact zes 'Industry Matrices' ontwikkeld: boordevol praktijkvoorbeelden hoe organisaties een bijdrage leveren, 'goodpracticeprinciples' toepassen, wereldwijde samenwerkingsverbanden opzetten en initiatieven aangaan in het kader van de SDG's. In het kader van zijn 100-jarig bestaan, heeft KPMG het thema 'True value' aan zijn verjaardag gekoppeld. KPMG wil oplossingen bedenken op drie gebieden: gezonde arbeidsmarkt, digitale economie en duurzame waardecreatie. Deze gebieden hebben raakvlakken met de SDGs Betaalbare en schone energie, Eerlijk werk en economische groei, Veilige infrastructuur, Beschikbare kennis voor iedereen en Leefbare, duurzame steden.

KPN

KPN streeft ernaar om zijn bedrijfsvoering zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de grote maatschappelijke uitdagingen van deze tijd. De focus ligt op vijf SDGs die in de kern van het bedrijf zijn verankerd:

- **Gezondheid en veiligheid:** KPN levert bijvoorbeeld ICT-oplossingen voor de gezondheidszorg. Zorgaanbieders zoals ziekenhuizen en huisartsen maken gebruik van KPN's Zorgcloud. KPN wil de Zorgcloud ook beschikbaar maken voor patiënten en medische staf, zodat informatie makkelijker en toch ook veilig kan worden gedeeld.
- **Eerlijk werk en economische groei:** KPN werkt aan een tijdperk van New Way of Living and Working (NWLW). Kenmerken daarvan zijn resultaatgerichtheid, focus op verantwoordelijkheid, ondernemerschap en discipline. Dit vraagt een verandering in de omgang met menselijk kapitaal. Het gaat bijvoorbeeld niet om aanwezigheid, maar om bereikte resultaten.
- **Innovatie en infrastructuur:** KPN

investeert in een ict-infrastructuur die voorziet in de groeiende behoefte aan dataverkeer en online-services. ICT kan bijvoorbeeld helpen om logistiek en transport efficiënter te maken en gebouwen meer energie-efficiënt te maken.

- **Leefbare, duurzame steden:** KPN werkt samen met verschillende partners aan ICT-oplossingen die steden groener, slimmer, veiliger en efficiënter maken. Bijvoorbeeld door bewegingsgestuurde straatverlichting, afvalbakken die zelf aangeven wanneer ze geleegd moeten worden en parkeersystemen die aangeven welke parkeerplaatsen beschikbaar zijn.
- **Klimaatactie:** KPN opereert zelf klimaatneutraal, alle diensten van KPN hebben een lage CO₂-emissie. KPN helpt klanten om hun eigen energiegebruik en CO₂-emissie te verlagen, bijvoorbeeld door gebruik van cloud-services, video- en audio-conferencing.

KVGO

De grafische sector is al decennia lang actief op het gebied van duurzaamheid. De sector werkt bijvoorbeeld aan duurzame inzetbaarheid van werknemers en heeft met het oog daarop in 2009 een sectoraal mobiliteitscentrum C3 ingericht. In 2001 is het Verzuimsteunpunt Grafimedia ingesteld, dat werkgevers en werknemers advies en ondersteuning geeft bij verzuim, verzuimmanagement en re-integratie. In 1998 heeft de Koninklijke KGVO samen met andere brancheorganisaties in de papierketen de Papier Recycling Nederland (PRN) opgericht om ervoor te zorgen dat de inzameling van oud papier en de herverwerking daarvan te allen tijde in stand kunnen blijven, ook als de oud-papierprijzen zodanig zijn dat de inzameling niet zou lonen. De KVGO en een aantal andere Europese zusterorganisaties hebben een ISO-gecertificeerde berekeningswijze ontwikkeld voor het

berekenen van de CO₂-voetafdruk van grafische bedrijven en hun producten: de ClimateCalc. De in 2001 opgerichte Stichting Energie Inkoop koopt sinds 2009 alleen nog maar groene stroom in voor haar deelnemers. Ook zijn er speciaal voor de grafische industrie energiemanagement- en milieumanagementsystemen ontwikkeld.

LTO Glaskracht Nederland

Via LTO Glaskracht Nederland zetten glastuinbouwondernemers zich gezamenlijk in voor de energietransitie. Zij realiseren op diverse plekken in Nederland lokale warmtenetwerken. Tuinbouwbedrijven kunnen zich hierbij tegen concurrerende tarieven aansluiten voor duurzame warmte en worden daardoor minder afhankelijk van fossiele energie. Alternatieven voor het gebruik van aardgas zijn geothermie, industriële restwarmte en biomassa, in combinatie met het gebruik van extern aangevoerde, schone CO₂ voor het groeiproces van planten in de kas. Een voorbeeld is de warmtecoöperatie Zuidplaspolder (250 ha glas): zij ontwikkelt een lokaal warmtenetwerk gebaseerd op Rotterdamse havenwarmte. Verwarming van kassen via dit netwerk levert een reductie op 40.000 ton CO₂, doordat er geen aardgas hoeft te worden verbrand voor kasverwarming. De lokale, door ondernemers gedreven initiatieven kunnen op termijn worden gekoppeld tot een regionaal of nationaal warmtenetwerk, als alternatief voor aardgas.

Lendahand

Lendahand is een crowdfunding platform – dat ook is gestart in Engeland, België en Finland – waarop sociaal georiënteerde particulieren en bedrijven kunnen investeren in het mkb en duurzame initiatieven in opkomende landen. Met het verkregen groeikapitaal kunnen de bedrijfjes uitbreiden en meer mensen aanne-

men. De investeerder ontvangt in ruil rente. Op deze manier wordt sociale impact effectief gecombineerd met financieel rendement. Inmiddels is er ruim 16 miljoen euro geïnvesteerd in zo'n 2.000 bedrijven in 10 landen. De impact investeringen die via het platform lopen dragen bij aan een aantal SDG's, onder meer:

- **SDG Eerlijk Werk en Economische Groei;** door het mkb in opkomende landen van groeikapitaal te voorzien via het lokale partner netwerk, zijn ze in staat hun bedrijven te laten groeien en daardoor banen te creëren;
- **SDG Quality Education;** via onze partner in India worden financiële instellingen gesteund die zich onder andere inzetten voor het toegankelijk maken en verbeteren van educatie (en sanitatie);
- **SDG Affordable and Clean Energy en SDG Climate Action;** via het platform kan ook geïnvesteerd worden in bedrijven die mensen toegang verschaffen tot schone energie-oplossingen, bijvoorbeeld zonnepanelen en biogasvergisters. Dit heeft ook een positieve impact op de SDG's Good Health and Well-being, immers, veel huishoudens zijn afhankelijk van kerosine lampjes en koken op open vuur wat slecht is voor de gezondheid (en duur). Ook heeft dit een impact op Educatie, aangezien kinderen de kans krijgen in de avonden te studeren.

LTO en Agriterra

LTO heeft in april 2017 samen met NAIJK (Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt) het Agripool Netwerk opgericht. Dit netwerk is opgebouwd met deskundige leden en medewerkers van LTO (LTO Noord, ZLTO en LLTB) en NAIJK die via Agriterra op een werkbezoek zijn geweest om boerenorganisaties en -coöperaties te adviseren. Agriterra is een adviesorganisatie die zich inzet voor het professionaliseren van boeren en tuinders in ontwikkelingslanden via

coöperaties en organisaties. Agriterra wil in de periode 2016-2020 minimaal 1 miljoen boeren bereiken en 55 miljoen euro aan leningen mobiliseren voor 50 'boergenoteerde' bedrijven, waarvan 25 fabrieken. Nederlandse boeren en tuinders kunnen een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van boeren en coöperaties in minder ontwikkelde landen, door hun kennis en ervaringen met de boeren daar te delen. Het Agripool Netwerk organiseert jaarlijks twee bijeenkomsten waar een thema wordt behandeld en ervaringen worden uitgewisseld.

Nederlandse Aardappelorganisatie

Het Nederlands pootgoed gaat als exportproduct naar ruim 100 landen wereldwijd. Zo'n 60 procent van de wereldhandel in pootgoed is afkomstig uit Nederland. Dat blijft niet beperkt

tot het product, maar betreft vaak ook de Nederlandse kennis en begeleiding om in landen lokaal beter aardappels te kunnen telen voor voeding, bijvoorbeeld om meer opbrengsten per hectare te realiseren. De rassen zijn regio-specifiek zodat de omstandigheden waarin ze moeten groeien (zoals bijvoorbeeld temperatuur en droogte) optimaal benut worden. Het uitgaande Nederlandse netwerk van teelt, kennis, logistiek, innovatie en internationaal ondernemerschap gekoppeld aan de sterke veredelingssector is een unique sellingpoint en enorm in te zetten voor toekomstige grote projecten op het gebied van handel- en ontwikkelingssamenwerking. Het onlangs opgerichte Centre of Expertise in Tanzania voor de aardappelteelt is daar een voorbeeld van (EZ, bedrijfsleven, WUR). Zo zijn er talloze landen nog

verder te benaderen door combinaties van kennis, handel, ondersteuning en dus verbetering van de productie en positie van boeren aldaar.

Nederlandse Vereniging van Banken

Het platform Duurzaamheid van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) heeft in december 2016 een discussiestuk gelanceerd met ideeën over hoe de bankensector kan bijdragen aan de SDGs in Nederland. Door een openbare consultatie over dit rapport willen de banken een breed publiek betrekken bij de duurzaamheidsagenda van de bankensector en extra aandacht genereren voor de SDGs. Het discussiestuk gaat in op vijf thema's die samen zeven SDGs bestrijken: innovatie als bron voor duurzame ontwikkeling en werkgelegenheid, meer vaart maken met de

energietransitie, effectiever bijdragen aan de verduurzaming van woningen en andere gebouwen, de financiële wensen en mogelijkheden van ouderen op elkaar laten aansluiten en de financiering van ziekenhuizen en zorginstellingen waarborgen. Onder deze thema's worden ambities benoemd en voorstellen gedaan voor gezamenlijke actie. De reacties op de consultatie worden gebruikt om de inzet van de bankensector voor de komende jaren te bepalen.

NCV en NVZ

De Nederlandse Cosmeticavereniging (NCV) en de Nederlandse Vereniging van Zeepfabrikanten (NVZ) hebben in 2015 gezamenlijk een plan opgesteld voor de verdere verduurzaming van verpakkingen: het Brancheplan Duurzaam Verpakken; Cosmetics, Was- en reinigingsmiddelen.

Een van de grootste successen van de afgelopen jaren is de concentratie van producten, waarbij het gebruik van verpakkingsmateriaal, energie en transport sterk is verminderd. Dit is exemplarisch voor het streven van de branche naar verduurzaming en een circulaire economie. De branchevereniging wil dit stimuleren en faciliteren door het actief verspreiden van kennis, het organiseren van haar leden op het verpakkingendossier, het intensiveren van contacten onderling en de samenwerking met externe partijen. De branche wil dat het verduurzamen van verpakkingen over tien jaar vanzelfsprekend is en systematisch meegewogen wordt in besluitvormingsprocessen van zowel de multinationale bedrijven als binnen het MKB.

NVZ heeft in 2016 een brochure uitgebracht met als titel 'Duurzaam hier en nu', waarin alle SDG's specifiek aan de orde komen. NVZ ziet duurzaamheid breder dan een discussie over de samenstelling van schoonmaakmiddelen. Duurzaamheid gaat over de hele levenscyclus van producten

en objecten. Goed reinigen en goed onderhouden zijn voorwaarden voor duurzaamheid, evenals goede hygiëne. Goede hygiëne vergroot het welzijn van de burger. De was- en reinigingsmiddelenindustrie draagt daarmee bij aan groot aantal SDGs. De consument/gebruiker, fabrikant en branchevereniging hebben hierbij hun eigen rol en verantwoordelijkheid. Ook worden er eisen gesteld aan de duurzaamheid en veiligheid van schoonmaakmiddelen.

NN Group

NN Group is een verzekeraar en vermogensbeheerder die in achttien landen actief is. NN wil werkelijk verschil maken door lange termijn waarde te creëren voor al haar stakeholders. Speerpunten van de corporate citizenship strategie zijn: het verbeteren van het financiële welzijn van mensen en verantwoord beleggen. Mede naar aanleiding van een externe stakeholder dialoog is gebleken dat de SDG's Eerlijk werk en economische groei en Duurzame productie en consumptie het meest gerelateerd zijn aan NN Group's kernactiviteiten.

Voorbeelden:

1. Het maatschappelijke programma, NN Future Matters, richt zich op financiële zelfredzaamheid en het creëren van economische kansen. Door middel van trainingen, beurzen en mentorprogramma's wil NN jongeren in de samenleving in staat stellen hun persoonlijke kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.
2. NN Investment Partners biedt beleggers de mogelijkheid te investeren in het NN Global Sustainable Opportunities Fund. Dit fonds biedt een grote exposure naar de SDG's – zoals Good health and well being, Affordable and clean energy, en Industry innovation and infrastructure – alsmede engagement met bedrijven over hun bijdragen

aan de SDG's. Verder heeft NN Group bijgedragen aan het rapport Building Highways to SDG Investing dat in november 2016 werd gepresenteerd door achttien Nederlandse financiële instellingen. Doel is om samen met de Nederlandse overheid en De Nederlandsche Bank de realisatie van de SDGs financieel te ondersteunen en mogelijk te maken.

NRTO

Binnen NRTO, branchevereniging voor trainen en opleiden, zijn veel initiatieven ontplooid om bij te dragen aan de SDGs. Enkele voorbeelden. TinQwise is gestart met het project E-learningfor-kids.org, met als doel kinderen overal ter wereld via internet de kans te geven om te leren. Stock, opleider en adviesbureau voor de zorgsector, heeft een traject ontwikkeld voor statushouders, zodat zij versneld inzetbaar zijn als verzorgende of verpleegkundige. Het traject omvat zowel een programma voor de Nederlandse taal en inburgering, als een stage en een leerwerkplek. VCANederland organiseert VCA-cursussen in het Arabisch, zodat statushouders sneller aan het werk komen. Voor veel beroepen wordt namelijk een VCA-diploma gevraagd. NRTO heeft samen met de MBO Raad een 'perspectiefjaar' gelanceerd voor een groep van 138.000 werkloze jongvolwassenen die buiten de boot dreigen te vallen. Doel is dat zij met intensieve begeleiding en een maatwerk aanpak toewerken naar (duurzaam) werk en inkomen. Op de website mboraad.site/perspectiefpact worden voorbeelden verzameld.

NS

NS zet zich in voor duurzame mobiliteit en wil met haar bedrijfsvoering de positieve impact op de maatschappij vergroten en de negatieve impact verkleinen. NS draagt bij aan 6 SDG's.

- Door het aanbieden van duurzame

mobilititeit met treinen op windstroom draagt NS bij aan SDG 9 industry, innovation and infrastructure en SDG 11 sustainable cities and communities door het aanbod van toegankelijk, duurzaam vervoer en schone luchtkwaliteit in steden.

- Efficiënt omgaan met energie en materialen bereiken we onder andere door zuinig te rijden, treinen zuiniger te maken en slim in te kopen. Afval wordt zo veel mogelijk gescheiden en hergebruikt. De windstroom waarop de treinen rijden wordt opgewekt door nieuw geplaatste windmolens en NS kijkt verder naar toename van opwekking van hernieuwbare energie. Daarmee levert NS een bijdrage aan SDG 7 affordable and clean energy, SDG 12 responsible consumption and production en SDG 13 climate action.
- Als grote werkgever met aandacht voor inclusiviteit, diversiteit en goede werkomstandigheden dragen we bij aan SDG 8 decent work and economic growth.

Philips

Jaarlijks 3 miljard mensenlevens verbeteren – dat is wat Philips in 2025 hoopt te realiseren. Als duurzame onderneming in gezondheidstechnologie gelooft Philips dat technologie en verantwoordelijk leiderschap een bijdrage kunnen leveren aan SDG3 en 12. Hiermee zorgt Philips voor een ruimere toegang tot kwalitatieve gezondheidszorg en betere gezondheidsresultaten voor iedereen, binnen de ecologische grenzen van onze planeet. Zo heeft Philips rondom SDG3 samen met partners een geïntegreerde oplossing ontwikkeld, gericht op gemeenschappen die nauwelijks toegang hebben tot gezondheidszorg: Community Life Center (CLC). Philips ondersteunt deze CLCs met, onder andere, duurzame energie, verlichting op zonne-energie, medische apparatuur en training van

personeel. Onlangs werd een nieuwe CLC geopend op de plek waar moeder- en kindsterfte wereldwijd het hoogst zijn, namelijk Mandera County in Kenia. De focus voor SDG12 ligt niet op de verkoop van apparatuur maar op het leveren oplossingen en toegang bieden tot Philips apparatuur. Zo heeft Philips meer dan veertig strategische samenwerkingsverbanden met ziekenhuizen, gericht op de lange termijn. En zijn er onder andere oplossingen waarbij ziekenhuizen ervoor kunnen kiezen om geen medische systemen in eigendom te hebben maar te betalen per scan en elke vijf jaar een nieuwe scanner te krijgen.

Plantum

Nederland is de grootste exporteur van zaad- en plantmateriaal voor akkerbouw en tuinbouwgewassen wereldwijd. Plantum is de branchevereniging voor bedrijven in de sector plantaardig uitgangsmateriaal. De export is in toenemende mate bestemd voor landen in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Goede zaden zijn de basis voor duurzame gewassen, vergroting van de opbrengst en kwaliteit van de (voedings)producten en daarmee voor de voedselvoorziening. Bijvoorbeeld: aardappel is een van de meest waterefficiënte gewassen en ook steeds meer bestand tegen droogte en zout in de ondergrond. Het telen van aardappels stelt regio's die de gevolgen van de klimaatverandering ondervinden, in staat voedsel te blijven produceren. Nederlandse zaadbedrijven stimuleren daarmee de lokale voedselproductie, helpen lokale boeren om hoogwaardige producten te produceren en creëren lokale werkgelegenheid. Bovendien dragen zowel groenten als aardappelen bij aan een gezond voedingspatroon. De sector investeert 15 procent van de omzet in R&D; voor sommige zaadbedrijven is dit zelfs tot 30 procent. Daarmee investeert de sector relatief meer in

innovatie dan alle andere sectoren. Die investeringen worden niet alleen in Nederland gedaan, maar ook in landen als Tanzania, Marokko, Guatemala en Thailand. Door gewasverbetering, goede zaden en jonge planten, levert de sector een grote bijdrage aan verschillende SDGs.

Publiek-private samenwerking: Gezondheidszorg voor iedereen Succesvolle aanpak ziektekostenverzekering in Nigeria, Kenia, Ghana en Tanzania

Het Health Insurance Fund zorgt ervoor dat ook mensen met een laag inkomen verzekerd zijn voor basisgezondheidszorg en dat er voldoende goede zorg beschikbaar is. Met het programma kunnen honderdduizenden mensen in Afrika een betaalbare ziektekostenverzekering afsluiten. Ook verbetert het programma de infrastructuur voor gezondheidszorg. Deze aanpak brengt een goede verzekering binnen bereik voor talloze Afrikanen. De Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking: 'Met dit programma bouwen we van onderaf een publiek-private infrastructuur op. Mensen zonder spaargeld, kunnen die zorg niet betalen wanneer deze nodig is. Vaak moeten ze dan have en goed verkopen. Met een verzekering is dit niet langer nodig. Wanneer het systeem eenmaal is gevestigd, kan het vanzelf gaan groeien. Hoe meer mensen zich verzekeren, des te meer solide wordt het verzekeringsstelsel.' Nederlandse ondernemingen – Achmea, AEGON, Heineken, Shell, SNS-REAAL, Unilever – hebben aan de wieg gestaan van het programma, dat inmiddels bijna 180 miljoen euro aan internationaal investeringskapitaal heeft verzameld. Naast de financiële bijdrage stellen de bedrijven ook hun vakkennis ter beschikking. Onder meer zijn er in Nigeria nu goed functionerende gezondheidscentra in de rurale gebieden,

waar mensen voorheen uren moesten lopen voor de primaire zorg.

Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2015/10/09/succesvolle-aanpak-ziektekostenverzekering-in-nigeria-kenia-ghana-en-tanzania>

Rabobank

De Rabobank is een coöperatieve bank met diepe wortels in de maatschappij. De Rabobank beschouwt de zeventien SDG's als benchmark voor de uitdagingen waar we gezamenlijk voor staan. De Rabobank draagt bij aan het realiseren van de SDG's met financiële ondersteuning, het delen van kennis en het verbinden van partijen. De Rabobank heeft haar bijdrage aan de SDG's verankerd in haar strategische ambitie, omdat zij de verantwoordelijkheid voelt om hieraan een betekenisvolle bijdrage te leveren. Met haar visie Banking for Food en Bankieren voor Nederland en het programma Samen Duurzaam Sterker oefenen ze directe invloed uit op de SDG's. Indirect oefent de Rabobank invloed uit via projecten van de Rabobank Foundation en Rabo Development. De Rabobank brengt een specifiek verslag uit op het gebied van de SDG's, waarin per SDG concrete voorbeelden genoemd worden waarvoor de bank zich inzet. Zo heeft de Rabobank haar eerste Groenobligatie uitgegeven, is er een Groenhypotheek gelanceerd, zijn er twee Circular Economy Challenges georganiseerd en hadden de activiteiten die Rabobank Foundation ondernam om armoede te bestrijden, impact op 4,7 miljoen kleinschalige boeren in ontwikkelingslanden en op 450.000 kwetsbare mensen binnen Nederland. Zie het Rabobank Jaarverslag 2016 en het SDG-jaarverslag 2016.

RAI Vereniging

De Rijwiel- en Automobiël Industrie (RAI) Vereniging werkt ook aan de realisatie van SDGs. Zo heeft de RAI

Vereniging samen met partners in 2017 The New Mobility Foundation opgericht, met als doel om in 2030 te voorzien in een veilig, betaalbaar, toegankelijk en duurzaam vervoerssysteem voor iedereen en verbeterde veiligheid op de weg. Dat wil zij met name doen door uitbreiding van openbaar vervoer, met speciale aandacht voor de behoeften van mensen in kwetsbare situaties. Het in 1995 opgerichte Auto Recycling Nederland is uitgegroeid tot expert op het gebied van recycling en ketenregie. Binnen het expertisecentrum speelt kennisuitwisseling een belangrijke rol. ARN adviseert en begeleidt bedrijven en overheden bij duurzaamheidsvraagstukken. Sinds 1995 heeft ARN meer dan 3 miljoen auto's gerecycled. Daarbij wordt 96 procent van het gewicht van een auto gerecycled.

Recron

De Recreatiesector respectievelijk Recron concentreert zich op energie en duurzaamheid. Een aantal voorbeelden. Het GreenKey programma in de gastvrijheidsindustrie, waaraan RECRON nauw verbonden is, ziet toe op duurzame bedrijfsvoering en stelt strenge normen voor onder meer energie- en waterverbruik, toepassing van gewasbestrijdingsmiddelen, schoonmaakmiddelen en afvalscheiding. In overleg met het Ministerie I&M zijn lijsten met energiebesparingsmaatregelen 'sport en recreatie' opgesteld om recreatiebedrijven te ondersteunen bij het voldoen aan de energiebesparingsplicht van het Activiteitenbesluit. Recreatiebedrijven zijn in toenemende mate actief in het zelf opwekken van elektriciteit via zonnepanelen, zonneakkers en kleine windmolens. De SDE-plusregeling wordt daarbij ingezet als extra stimulans voor de noodzakelijke investeringen. Samen met een aantal voor- aanstaande recreatiebedrijven heeft RECRON de Green Deal Gewasbestrij-

ding gesloten. Voorts is RECRON met een fors aantal recreatiebedrijven actief in programma's voor asbestsanering en ook heeft RECRON samen met natuur- en milieuorganisaties, kustgemeenten en kustprovincies het Kustpact gesloten, om de kustzone te beschermen en ongewenste (bouw-) ontwikkelingen tegen te gaan. Op 27 september 2017 wordt samen met nationale en internationale partners uit de gastvrijheidsbranche 'het jaar van het duurzaam toerisme' georganiseerd.

RijkZwaan

Het motto van Rijk Zwaan is 'Sharing a healthy future'. Met het ontwikkelen van verbeterde groenterassen draagt het bedrijf in de kern bij aan diverse (met elkaar samenhangende) SDG's. Samen met haar partners wil het bedrijf een groeiende wereldbevolking kunnen blijven voorzien van gezonde producten, rekening houdend met en inspeliend op klimaatverandering en de beperkte beschikbaarheid van natuurlijke hulpbronnen. Verbeterde rassen zorgen voor een steeds efficiëntere benutting van landbouwgrond en een steeds lager gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Om deze te kunnen ontwikkelen moet het bedrijf kunnen blijven beschikken over de genetische variatie die de natuur biedt. Daarom wordt wereldwijd samen gewerkt met genenbanken. Rijk Zwaan financiert bijvoorbeeld verzamelmissies die de genenbanken in staat stellen hun collecties uit te breiden en genetische bronnen voor de toekomst veilig te stellen.

Om bij te dragen aan het bestrijden van honger en armoede wil Rijk Zwaan ook in ontwikkelingslanden meerwaarde leveren. Hoge kwaliteit groenten dragen bij aan de ontwikkeling van lokale afzetstructuren en een verhoging van de lokale groenteconsumptie. Goede rassen zijn hierbij belangrijk, maar niet voldoende. Om het potentieel van deze rassen te benutten is kennisoverdracht

essentieel. Daarbij werkt Rijk Zwaan intensief samen met overheden, NGO's en andere (lokale) partners. Een goed voorbeeld hiervan is het publiek-private samenwerkingsproject SEVIA, waarbij kennis over tuinbouwtechnieken zich via het 'train the trainer' principe verspreid over Tanzania.

Royal HaskoningDHV

Royal HaskoningDHV zet zich in voor alle SDGs. Een voorbeeld van de inzet voor leefbare, duurzame steden is de uitvoering van het integrale waterveiligheidsprogramma in Jakarta, gecombineerd met een programma voor stedelijke en kustontwikkeling. Fase 2 is momenteel in voorbereiding. Jakarta, een stad met 10 miljoen inwoners, heeft grote problemen door overstromingen. Doel is om duurzame oplossingen te creëren ter verbetering van de veiligheid, de leefbaarheid en de economische perspectieven voor komende generaties. Verder werkt Royal HaskoningDHV in tien provincies in Indonesië aan het Urban Sanitation Development Program (Phase II). Daarmee draagt het bedrijf bij aan het doel van de Indonesische regering om alle inwoners in 2019 toegang te geven tot basale sanitaire voorzieningen.

Shell

In haar Sustainability Report 2016 geeft Shell aan hoe zij bijdraagt aan het behalen van de Sustainable Development Goals. Zoals aan doel 7 (betaalbare, betrouwbare, duurzame en modern energie) om meer en schonere energieoplossingen te bieden door te investeren in de productie en distributie van olie en aardgas, koolstofarmere technologieën en energiebronnen. Shell investeert ook in lokale projecten om gemeenschappen toegang tot energie te geven, zoals in de Filipijnen door het gebruik van water- en zonnekracht. Doel 8 wordt ondersteund door het creëren van banen, te werken met

lokale toeleveranciers en bedrijven en het betalen van belastingen en royalties aan lokale overheden. Bedrijven met wie Shell werkt worden beoordeeld op de naleving van principes gericht op het uitbannen van gedwongen arbeid en moderne slavernij en op de bescherming van arbeidsrechten. Het LiveWIRE programma dat in 15 landen jonge mensen helpt om hun eigen bedrijf op te zetten is illustratief voor de social investment programma's. Voor doel 11 voor duurzame steden en gemeenschappen loopt een partnerschap met drie opkomende Aziatische steden om met hen nieuwe manieren van stedelijke ontwikkeling te verkennen. Doel 12, verantwoordelijke consumptie en productie, wordt ondersteund door codes, beleid en processen gericht op mens-, milieu- en omgevingsbescherming en hierover te rapporteren. Energie-efficiency is leidend bij de levensloop van brandstoffen en smeermiddelen: van het managen van energieverbruik in de productie tot het geven van klantadvies over optimale brandstofefficiëntie. Shell heeft tot doel de broeikasgasemissies van de operaties te beperken en is ondertekenaar van het Wereldbank initiatief "Zero Routine Flaring by 2030". Shell neemt actief deel in coalities van overheden, andere bedrijven en internationale organisaties gericht op de transitie naar een koolstofarme toekomst.

Social Enterprise NL

Social Enterprise NL is aanjager van de beweging van sociaal ondernemers: ondernemers die kiezen voor maatschappelijke waarde. Op de website social-enterprise.nl staan voorbeelden van meer dan 300 bedrijven in zestien sectoren, die naar positieve impact streven en dat tot eerste doel hebben gemaakt.

Tata Steel Nederland

Duurzaamheid is een belangrijk onderdeel van de strategie van TataSteel

Nederland. Het bedrijf brengt elk jaar een maatschappelijk jaarverslag uit. Daarin wordt onder meer aandacht besteed aan de volgende SDGs:

- **Einde aan honger.** Tata Steel investeert in substantiële capaciteitsuitbreiding van Protact®: een BPA-vrij staalproduct voor de verpakkingsector dat een voedselveilige oplossing biedt.
- **Gezondheid en welzijn.** Voor Tata Steel zijn gezondheid en veiligheid prioriteit. Er wordt geïnvesteerd in gezondheid (GCC) en duurzame inzetbaarheid van medewerkers.
- **Goed onderwijs.** Tata heeft al meer dan 90 jaar een eigen bedrijfsschool.
- **Gelijkheid.** Promotie van techniek bij meisjes om hen te motiveren voor technisch onderwijs.
- **Duurzame en betaalbare energie.** Tata Steel plaatst 80.000 zonnepanelen op fabrieksdaken; het grootste niet-grondgeboden zonnepanelenpark van Nederland.
- **Banen en economische groei.** Beleid voor duurzame inzetbaarheid en een leven lang leren.
- **Innovatie en duurzame infra.** Inzet op innovaties en op circulair bouwen met staal.
- **Duurzame productie.** Sinds 1990 wordt er ruim 30 procent minder energie verbruikt voor dezelfde hoeveelheid staal.
- **Klimaatverandering.** Tata Steel Nederland staat in de top 3 van de wereld met de minste CO₂-uitstoot per ton staal. Het bedrijf werkt aan een pilot om staal te maken met 20 procent minder CO₂ en energie (Hisarna doorbraaktechnologie).
- **Partnerschappen.** Tata Steel stimuleert de samenwerking met partijen in de omgeving door middel van een Regionale staalagenda.

TLN

Transport en Logistiek Nederland zet zich in op verschillende manieren

FOTO: WILLIAM HOOGTEYLING-HH

voor de realisatie van de SDGs. Zij werkt bijvoorbeeld aan de versnelde beschikbaarheid van toenemende volumes hernieuwbare transportbrandstoffen. Dat doet zij door energieleveranciers, voertuigenbouwers en transportondernemers te verbinden en proefprojecten te entameren. Ook heeft TLN zich aangesloten bij het Energieakkoord en werkt ze mee aan het opzetten van living labs in diverse steden. Transporteurs experimenteren met nieuwe logistieke concepten en met voertuigen die rijden op alternatieve brandstoffen/ energie om bij te dragen aan de reductie van emissies. Voorbeelden zijn de inzet van elektrische en LNG-voertuigen bij De Rooij Logistiek uit 't Goy, Simon Loos uit Wognum, Peter Appel uit Middenmeer en Breytner uit Rotterdam. Logistiek dienstverleners zetten in op multimodaal transport en op een energiezuinige bedrijfsvoering waarin wordt ingezet op het benutten van hernieuwbare energie. Voorbeelden zijn Ned-Cargo uit Waddinxveen en Gebroeders Versteijnen uit Tilburg.

Uitzendbranche

De uitzendbranche zet zich nationaal en internationaal op vele manieren in voor de SDGs. Bijvoorbeeld voor 'Fatsoenlijke banen en economische groei' en steunt vele maatschappelijke initiatieven:

- **Randstad Groep Nederland** bijvoorbeeld steunt initiatieven als Alliance 4 Youth, Jeugd op Zoek/ Worden Wie Je Bent, Pilot Statushouder (samen met COA), Pluspower, Stichting Lezen en Schrijven, Voluntary Services Overseas, Enactus, Oranjefonds Kansen voor jongeren en Champs on Stage.
- **Manpower Group** is bijvoorbeeld partner van JA Europe en JINC. Ook ondersteunt zij Allinace4Youth, WEF, Social Development Team, Charter DiversityAmbition 2020, Fairwork en het World Economic Forum-initiatief voor gendergelijkheid.
- **Accedo Group** ondersteunt onder meer het Way toWork-initiatief ceo voor 1 maand, Alliance4Youth en het Ajilon Young Professionals Programma.

Vaco

De banden- en wielerbranche Vaco zet zich ook in voor de SDGs. De branche beschikt bijvoorbeeld over een algemeen verbindend verklaard systeem voor de hoogwaardige verwerking van autobanden (www.recybem.nl). VACO is ook actief betrokken bij het stimuleren van product hergebruik (bandenvernieuwing) in de transportsector. De branche voert ook actief campagne voor de juiste bandenspanning en de keuze voor banden met een lage rolweerstand en stimuleert energiebesparing door leden in hun eigen bedrijf. Begin 2017 won Vaco-lid Dutch Green Carbon de Automotive Innovation Award met zijn initiatief om carbon black terug te winnen uit oude autobanden. Wereldwijd worden jaarlijks meer dan 1 miljard versleten autobanden verbrand. Dutch Green Carbon bedrijf wil een kwart van de carbon black (een stof die rubber structuur geeft) in Nederlandse banden terugwinnen door de oude, traditionele bandenstroom circulair te maken. Elke kilo carbon black bespaart 5 kilo CO₂.

Vakcentrum

Vakcentrum, de brancheorganisatie voor zelfstandige ondernemers in food en fastmovingconsumergoods, heeft in samenwerking met TNO het Super Supermarkt Keurmerk (SSK) ontwikkeld. Het keurmerk heeft zeven thema's, waaronder lokale betrokkenheid, stimulerend personeelsbeleid, onderscheidend assortiment, duurzaam met energie, veiligheid en preventie.

Het SSK motiveert ondernemers om aandacht te besteden aan duurzaamheid, bijvoorbeeld door goed werkgeverschap, promotie van duurzame consumptie, energiebesparing, innovatie en veiligheid. Lokale betrokkenheid komt bijvoorbeeld tot uiting in het sponsoren van lokale activiteiten en het rekening houden met fysiek beperkte klanten, zoals minder validen en ouderen. Een onderscheidend assortiment omvat onder meer de verkoop van maatschappelijk verantwoorde producten: fairtrade, biologisch, lokaal geproduceerd. Supermarktketens met SSK bieden arbeidsplaatsen aan voor gehandicapten en besteden aandacht aan een leven lang leren. Duurzaam met energie betekent bijvoorbeeld dat supermarkten bewust omgaan met energieverbruik, de energiehuishouding verbeteren en duurzame energie afnemen. Ook worden innovaties gestimuleerd.

Verbond van Verzekeraars

Verzekeraars zijn langs meerdere activiteiten verbonden aan de SDGs. Met een gezamenlijke balans van circa 540 miljard, waarvan een deel wordt belegd, is de sector impactvol. Duurzaam en maatschappelijk verantwoord beleggen is van groot belang voor de sector. Het Verbond kent sinds 2012 een sectorbindende code Duurzaam Beleggen, onder andere gebaseerd op de VN Principles for Responsible Investment. Individuele verzekeraars zijn bezig met en rappor-

teren over MVO. Vanaf 2017 praat het Verbond met de overheid, vakbonden en ngo's over een IMVO-convenant.

Doel is afspraken te maken over verantwoord beleggen, bijvoorbeeld als het gaat om mensenrechten, milieu en dierenwelzijn. Dit scherpt de sectorbindende code en daarmee het beleggingsbeleid van verzekeraars verder aan.

Sinds 2011 richt de Stichting Duurzame (Micro-)Pensioenen in Ontwikkelingslanden (SDMO) – een initiatief van het Verbond van Verzekeraars, de Pensioenfederatie en met steun van Buitenlandse Zaken – zich op kennis over en toegang bieden tot collectieve pensioenvoorzieningen voor inwoners van ontwikkelingslanden, samen met lokale organisaties. Oudgedagsvoorzieningen ontbreken veelal nog totaal. SDMO en de lokale DHAN Foundation is in het zuiden van India een micropensioenproject gestart met al ruim 34.000 deelnemers. In Ghana start een vergelijkbaar project met de internationale organisatie Enviu. Met het oog op uitbreiding werken professionals uit de achterban aan een impactfund en een crowdfundingproject.

Vijf grote verzekeraars nemen deel aan de energiebesparingsafspraken in MJA3 om 2 procent energiebesparing per jaar te realiseren. Sinds de start van het convenant hebben alle MJA deelnemers samen al ruim 22 procent energie bespaard.

VHG branchevereniging voor ondernemers in het groen

De groene sector richt zich ook op het realiseren van de SDGs. Een concreet voorbeeld is De Levende Tuin, een initiatief van de VHG, de branchevereniging van hoveniers en groenvoorzieners, om de tuinen en de openbare ruimte groener en duurzaam te maken. Het concept De Levende Tuin geeft uitwerking aan vijf belangrijke elementen

in de tuin: bodem, water, voedsel, dieren en energie.

Het concept is onderdeel van het onderwijsprogramma van aankomend hoveniers. De VHG, NL Greenlabel en de ministeries van I&M en Economische Zaken hebben een Green Deal afgesloten om het concept ook toe te passen in de openbare ruimte. Daarnaast is er een manifest uitgebracht dat als doel heeft het gedachtegoed van De Levende Tuin verder uit te dragen. Dit manifest wordt onder meer ondersteund door de Vlinderstichting, Vogelbescherming, Vereniging Stadswerk Nederland, Nederlandse Vereniging van Tuin- en Landschapsarchitecten, Bomenstichting, Nederlandse Bijenhoudersvereniging en branchevereniging VHG. Samen werken zij aan het vergroten van het bewustzijn over de waarde van groen in tuinen en in de openbare ruimte.

VNHI

VNHI is het verbond van Nederlandse Handelsagenten en Importeurs dat onder meer tussenpersonen, handelsagenten, importeurs en distributeurs bij hun werkzaamheden ondersteunt. VNHI is aangesloten bij MKB-Nederland. Handelsagenten en importeurs uit verschillende branches kunnen gebruik maken van een uitgebreid netwerk van fabrikanten, Kamers van Koophandel, ambassades en andere handelsorganisaties. Het met elkaar in contact brengen biedt mogelijkheden om partnerschappen te sluiten. Passend bij SDG 17 dat ziet op het sluiten van partnerschappen vanuit het motto 'samen staan we sterker'. Concreet voorbeeld is VKGSolutions dat is aangesloten bij Re Green the World, een initiatief om bomen te planten en daarmee ontbossing tegen te gaan. Dit draagt bij aan de oplossing van het klimaatvraagstuk.

VNCI, Meststoffen Nederland, met Yara als voorbeeld

Binnen de Nederlandse industrie heeft de kunstmestindustrie in absolute zin de grootste bijdrage geleverd aan broeikasgasreductie. Een voorbeeld vanuit de branchevereniging voor de chemische industrie is Yara, producent van minerale meststoffen. Het bedrijf in Sluiskil levert 26 miljoen ton minerale nutriënten aan meer dan 150 landen. Yara levert in allerlei projecten bewust een bijdrage aan de SDGs, zoals het project WarmCo. Om de uitstoot van koolstofdioxide als bijproduct van ammoniakproductie te voorkomen, wordt zowel de koolstofdioxide als de restwarmte van andere productieprocessen doorgestoken naar een naburig glastuinbouwgebied (150 hectare), waar het wordt ingezet voor de groei van tomaten, paprika's en aubergines. Dit levert zowel de glastuinbouwers als het milieu een aanzienlijke groeiverbete-

ring/ energiebesparing op. Het gebruik van de restwarmte leidt bovendien tot een verlaging van de lozingstemperaturen van het water, wat bijdraagt aan gezonde oceanen, zeeën en rivieren. Yara neemt ook haar internationale verantwoordelijkheid. Een voorbeeld daarvan is de oprichting van de Southern Agricultural Growth Corridor of Tanzania, met als doel het ondersteunen van inclusieve, commercieel succesvolle agribusinesses die de kleinschalige boeren in de regio versterkt en daardoor de voedselveiligheid verhoogt, de armoede vermindert en de natuurlijke omgeving verduurzaamt.

VSNU (Vereniging van Universiteiten)

De Vereniging van Universiteiten heeft samen met de Vereniging Hogescholen in november 2015 de notitie 'Knowledge for all' uitgebracht. Voor de realisatie van de SDGs zijn kennis

en capaciteitsopbouw onontbeerlijk. Universiteiten en hogescholen willen daaraan hun bijdrage leveren via samenwerking in onderzoek, onderwijs en valorisatie van kennis. VSNU heeft ook een kleine inventarisatie gemaakt van de initiatieven bij universiteiten. De Wageningen University & Research bijvoorbeeld, heeft het programma 'Transforming our world' opgezet om aan de Agenda 2030 van SDGs te werken (www.wur.eu/sdg). De Technische Universiteit Delft voert projecten uit binnen het Delft Global Initiative en draagt daarmee bij aan verschillende SDGs. Voorbeelden van projecten zijn te vinden op globalstories.tudelft.nl. De Universiteit van Amsterdam, de Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteit Twente, Rijksuniversiteit Groningen en de Technische Universiteit Eindhoven hebben ook allemaal programma's waarin zij aan één of meer SDGs werken.

VVVF

De Vereniging van Verf- en Drukinktfabrikanten heeft een aantal initiatieven ondernomen om bij te dragen aan de realisatie van SDGs:

- Coatings Care, een internationaal initiatief van verf- en drukinktproducenten met als doel verbetering van veiligheid, gezondheid en milieu en het geven van informatie hierover.
- Veiligmetverf.nl, een slimme it-tool waarmee de wettelijk verplichte veiligheidsinformatie van de verf-fabrikant door de keten wordt gestuurd tot aan de eindgebruiker toe.
- Recycling van verfresten: een proefproject voor een selectiesysteem van verfresten bij gemeentelijke depots om deze te recyclen tot grondstof voor nieuwe verf. De pilot is met succes afgerond en aan de leden beschikbaar gesteld.
- Duurzaam onderhoud: regelmatig onderhoud is van groot belang om tot duurzaam vastgoedbeheer te komen. OnderhoudNL en de VVVF willen samen een bijdrage leveren aan het verduurzamen van schilder- en onderhoudsprojecten door de milieu-impact van onderhoud op een verantwoorde en eenduidige manier te berekenen en zichtbaar te maken. Een proef met een prototype van het systeem wordt uitgewerkt tot een tool voor schilder- en onderhoudsbedrijven.

Individuele bedrijven binnen de sector zetten zich ook actief in voor de SDGs.

Twee voorbeelden:

- **Baril Coatings** investeert in het circulair maken van de keten door de inzet van biobased grondstoffen en materialen uit hergebruikte en opgewerkte afvalstromen. Baril Coatings is één van de initiatiefnemers van de Sustainability Hotspots die TNO momenteel ontwikkelt. De scan geeft inzicht in de impact op onder meer milieu, veiligheid en sociaal en is bedoeld als opmaat naar een volledi-

ge Multi-LCA (levenscyclusanalyse), inclusief sociale aspecten, om de eerlijke prijs van producten te kunnen bepalen.

- **KEIM** levert met silicaatverven met fotokatalytische eigenschappen een bijdrage aan de terugdringing van luchtvervuiling.

World Forum

World Forum is een full-service congreslocatie in Den Haag, waar maatschappelijk verantwoord en betrokken ondernemen een belangrijke rol speelt. World Forum draagt via diverse initiatieven bij aan de SDG's Goed Onderwijs en Duurzame en betaalbare energie. Één van de speerpunten van World Forum is het zijn van een Educational Institute, waarbij ten alle tijden kennis wordt overgedragen en geïnvesteerd wordt in educatieve projecten. Een voorbeeld hiervan is de IMC Weekendschool in Den Haag. World Forum levert een bijdrage aan dit project door kinderen kennis te laten maken met cultuur en draagt hiermee bij aan een goede toekomst van kinderen in de maatschappij. Daarnaast is World Forum een samenwerking aan gegaan met de Haeghe groep, een organisatie die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt verbindt met bedrijven in Den Haag (waaronder World Forum). Duurzame energie faciliteert World Forum door in samenwerking met de gemeente Den Haag de mogelijkheid te bieden om zonnepanelen op het dak van het gebouw te plaatsen. Hiermee wordt een lokaal initiatief van Buurtenergie Statenkwartier ondersteunt en aan de toenemende vraag naar zonne-energie voldaan.

Zuivelverwerkende industrie

De zuivelverwerkers en hun stakeholders hebben in 2016 een belangrijke stap gezet met de ondertekening van de zuivelverklaring tijdens de World DairySummit. De jaarlijkse conferentie van de mondiale zuivelwereld

vond in 2016 plaats in Rotterdam. Centrale vraag was hoe de zuivelsector in de toekomst op duurzame wijze kan bijdragen aan het voeden van 9 miljard mensen. De sector is ervan overtuigd dat de duurzame ontwikkeling van veehouderij wereldwijd kan bijdragen aan de door de VN geformuleerde duurzaamheidsdoelstellingen, bijvoorbeeld door empowerment van vrouwen, creëren van werkgelegenheid, verbetering van de publieke gezondheid en vermindering van broeikasgassen.

Verantwoording

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft begin 2017 aan verschillende partijen gevraagd een impressie te geven van de wijze waarop in Nederland aan de realisatie van de SDGs wordt gewerkt. Naast het bedrijfsleven waren dat ook NGO's, kennisinstellingen, jongeren en decentrale overheden. De minister had een brief aan de Tweede Kamer toegezegd over dit thema en wilde het proces op een participatieve wijze vormgeven. Eind mei is de bedoelde brief met daarin ook een impressie vanuit het bedrijfsleven en de financiële instellingen aan de Tweede Kamer gestuurd. Naar aanleiding daarvan heeft de Kamer in juni 2017 een rondetafelgesprek gehouden.

VNO-NCW, MKB-Nederland en Global Compact Netwerk Nederland hebben het verzoek van Buitenlandse Zaken van harte omarmd en daarover een vraag uitgestuurd naar de achterbannen.

In korte tijd kwamen vele reacties binnen van uiteenlopende ondernemingen,

start-ups en brancheorganisaties. Deze publicatie geeft de reacties weer, waarbij we benadrukken dat een nog veel grotere groep bedrijven zeer waarschijnlijk onze oproep nooit heeft gezien en hier even intensief mee bezig is.

Veel dank aan alle ondernemers, vertegenwoordigers van bedrijven, branches en organisaties die input hebben geleverd. In het bijzonder ook de 7 mensen die bereid waren om in een interview hun visie, ervaring en kennis met een breed publiek te delen.

Deze publicatie berust niet op een representatief onderzoek naar de implementatie van de SDGs.

Dat willen we met nadruk zeggen. Deze publicatie is gebaseerd op alle ontvangen reacties, rijp en groen, en maakt duidelijk zichtbaar hoe groot het enthousiasme voor de SDGs is. Die positieve energie willen we koesteren, in de hoop op een vliegwieleffect.

Colofon

Deze uitgave is verschenen onder auspiciën van VNO-NCW, MKB-Nederland en Global Compact Netwerk Nederland

Malietoren, Bezuidenhoutseweg 12
Postbus 93002, 2509 AA Den Haag

www.vno-ncw.nl en www.mkb.nl en
www.gcnetherlands.nl

Auteur: Eppy Boschma, secretaris
VNO-NCW & MKB-Nederland en
Global Compact Netwerk Nederland

Eindredactie en interviews: Corien
Lambregtse (Voor alles is een woord)
Ontwerp: Link Design
Coverfoto: Cia Pak/UN Photo

Augustus 2017

**‘Er is wereldwijd
een besef dat er
nu dingen moeten
veranderen’**

